

№ 138.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Sylweryusza P.  
Niedz. NMP. nietst. pom  
Pon. św. Paulina B.  
Wt. św. Agrypiny P. M.  
Sr. św. Jana Chrz.  
Czw. św. Prospera B.  
Piąt. św. Jana i Pawła.

Wschód sł. godz. 5 m. 39  
Zachód sł. godz. 8 m. 24  
Dług. dnia godz. 16 m. 45  
Przybyło d. godz. 9 m. 11

Gena prenumeraty:

w ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —  
Półrocznie „ 3 „ —  
Kwartalnie „ 1 „ 50  
Miesięczn. „ „ 50  
Odnoszenie 10 k. m.  
Egz. pojedynczy 5 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40

Półrocznie „ 3 „ 76

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Administracja

w Łodzi.

Spacerowa № 41.

Telefonu № 595.

# ROZZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 20 czerwca 1914 roku.

Kantory: własny w Warszawie ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-iej po południu.

CENY OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem: pierwszy raz 12 kop., następny 10 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (za każdą grubszą literę płaci się 2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy 25 kop. Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dniu świątecznym, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

## JUTRO WYŚCIGI KONNE

Początek o godzinie 3-iej po południu.

2287

Początek o godzinie 3-iej po południu.

### Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Elektrowni Sosnowickiej

ma zaszczyt podać do wiadomości p. p. Akcjonariuszów Towarzystwa, że na podstawie paragrafu 9 ustawy Towarzystwa jak również uchwały ogólnego zebrania Akcjonariuszów z dnia 20-go lutego (5 marca) 1914 r. dalsze wpłaty na akcje Towarzystwa w wysokości 20% t. j. po 100 rubli na każdą akcję mają być wniesione najpóźniej do 15/28 czerwca r. b.

Wymienione powyżej wpłaty mogą być uskutecznione w Zarządzie Towarzystwa w Sosnowicach lub też wniesione na rachunek bieżący Tow. Akc. Elektrowni Sosnowickiej, w następujących bankach.

1) W Banku Dyskontowym Warszawskim w Warszawie. 2) W Banku Handlowym w Warszawie, Oddział w Łodzi. 3) W Banku Handlowym w Warszawie, Oddział w Sosnowicach. 4) W Banku Kupieckim Łódzkim w Łodzi. 5) W Banku Handlowym w Łodzi, Łódź. 6) Deutsche Bank w Berlinie.

**W dowód uskutecznienia wpłat będą wydawane pokwitowania na całą 60% wpłatę t. j. po rubli 300 na każdą akcję za zwrotem wydanych poprzednio świadectw tymczasowych.**

Jeżeli ktokolwiek z Akcjonariuszów nie wniesie w terminie powyżej podanym całkowitej wpłaty na akcje, a mianowicie 60% t. j. po 300 rb. na każdą akcję, to zgodnie z paragrafem 9 ustawy Towarzystwa przedłuża się Termin wpłaty o jeden miesiąc, z doliczeniem 1% miesięcznie na korzyść Towarzystwa od kwoty brakującej do pełnej 60% wpłaty. Gdyby i w tym terminie nie była wniesiona wpłata na akcje, w takim razie wszelkie dokumenty, stwierdzające dawniejsze wpłaty na akcje będą skasowane, o czym poda się do ogólnej wiadomości i na miejsce ich wyda się nowe tymczasowe świadectwa, które będą sprzedane przez Zarząd Towarzystwa. Otrzymana ze sprzedaży kwota będzie zwracana byłym właścicielom skasowanych świadectw, za potrąceniem brakujących wpłat wraz z odsetkami za zwłokę i wydatkami połączonymi ze sprzedażą i ogłoszeniami o teże.

2371



ZAKŁADÓW MALCOWSKICH

PRZEDSTAWICIEL Inż. W. Wiśniewski,

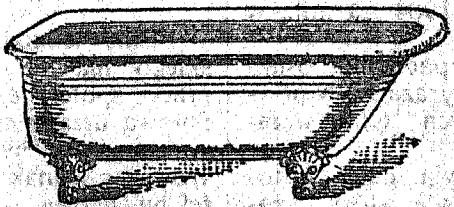
Warszawa, Jerozolimska, Nr. 58, tel. 84-50.

WANNY  
i UMYWALKI

ŻELAZNE ŁANE

polerowane porcelanową emalią.

KATALOGI NA ŻĄDANIE.



Trwałe,

Wygodne,

Hygieniczne,

Estetyczne.

W użyciu około 90,000 wanień Malcowskich.  
Sprzedaż detaliczna w miejscowych składach hurtowych.

1493

Sarga.

DOSTAĆ MOZNA WSZĘDZIE.

**KALODONT**

NIEZBĘDNY

Krem i Elixir do zębów

zbadany przez urzędy lekarskie.

Wiedeń 5 czerwca 1887 r. i Paryż 3 kwietnia 1890 r.  
Przy użyciu zęby pozostają czyste, białe i zdrowe.

1011



Koszule męskie i krawaty w dobrym gatunku.

WŁ. JANISZEWSKA

16 Przejazd 16

(naprzeciw placu „Cyklistów”).

Polecam dla Szan. Partii Panów

GALANTERYĘ

DAMSKĄ I MĘSKĄ

Sklep zaopatrzonej w różne rzeczy galanteryjne.

Ceny przystępne.

GUSTOWNE BLUZKI z wianem i przyciskami

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych  
D-rów Falka, Golca i Jelnickiego  
ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-31.  
Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) przy  
chodnich: (Porada 60 kop.—Godz. przyjęć od 8—9 ra  
no, 11<sup>1/2</sup>—1<sup>1/2</sup>, w południe i 7<sup>1/2</sup>—8<sup>1/2</sup>, wieczorem, w nie  
dziele i święta od 8—10 rano i od 12<sup>1/2</sup>—1<sup>1/2</sup>, po połud  
Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. —Badanie  
krwi przy syfilisie.

431

Ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem, ruchomości domowych i kas, oraz od wypadków na kolejach i tramwajach z jednorazową premią na całe życie, przyjmuje

**Tow. Ubezp. „ROSSYA” Główna Agentura**  
ul. Piotrkowska № 150.

2128

Wilhelm Hordliczka.

**Kancelarya Rejenta Stefana Korna**

z dniem 5/18 czerwca r. b. została otwartą w domu Towarzystwa  
Akeyjnego K. Scheiblera przy ulicy Zawadzkiej № 1 (róg Piotrkowskiej).

2519

**Najstarsze biuro w kraju PATENTY**

Na wynalazki, marki i modele. Inż. D. FRAENKEL  
Warszawa, Nowogrodzka 23. Tel. 18-62. 2307

Warszawska dobrze zaprowadzona firma techniczna poszukuje energicznego zastępcy celem prowadzenia w Łodzi składu konsygnacyjnego. Solidni reflektanci, którzy mogliby złożyć do 2437

**10,000 rubli**

kaucyj., proszeni są o podanie swego adresu wraz z referencjami sub „S. J.” do biura ogłoszeń  
M. I. Freid, Warszawa, Rymarska nr. 16.

**8 rubli**

Na garnitur z towaru okazynego fabr.  
„Leonhardta”.

Edmund Wasilewski  
Mikołajewska 67.

2086

Znakomity środek odżywczy

**KEFIR ZYCKIEGO**

nagrodzony trzema złotymi medalami i jednym srebrnym  
poleca Apteka W. DANIELECKIEGO.

Łódź, Piotrkowska 127, tel. 12-95. 2046

**ZAWIADOMIENIE**

Powodując się uznanem i względami Szanownej P. P., jakimi mnie obdarzała podczas prowadzenia Cukierni przy ulicy Zawadzkiej nr. 11 róg Zachodniej, otworzyłem przy ulicy

Piotrkowskiej № 117

**NOWĄ CUKIERNIĘ**

pod firmą „CRISTAL”

zapewniając, że jak poprzednio, tak i teraz będzie zadaniem mojem pod każdym względem zadowolić wszelkie wymagania Szanownej P. P.

Z szacunkiem H. GROMSKI.

2529

**Restauracja**

**Hotelu „VICTORIA”**

po przebudowie otwartą będzie dziś  
o godz. 7 wieczorem. 2154

**Imieniny żony.**

— Mężusiu, dzisiaj moje imieniny... chyba nie zapomniałeś o nich i sprawisz mi przyjemność.  
— Ależ, naturalnie, pamiętam tylko...  
— Tylko co?  
— Tylko przypominałem sobie, co mi zawsze powtarzasz, że masz prawdziwą przyjemność, kiedy ja mam przyjemność, więc...  
— Więc co?  
— Więc chcąc zrobić tobie przyjemność, zrobiłem sobie przyjemność i kupiłem na twoje imieniny tuzin butelek koniaku Szustowa. 2173

**Pół miliarda oszczędności polskich.**

Obecnie wyszła z druku praca d-ra Jerzego Michalskiego, dyrektora banku krajowego we Lwowie, dająca nam dokładny obraz statystyczny ruchomych zasobów pieniężnych, nagromadzonych drogą oszczędności we wszystkich dzielnicach Polski w r. 1912.

Księstwo Poznańskie i Prusy Zachodnie, liczące ludności polskiej 1.862,315 miały w swych „bankach ludowych,” (kooperatywach) 286 milionów franków.

Galicya, mająca ludności polskiej 4.672,500 wykazuje oszczędności w swych kooperatywach, jak również w kasach oszczędności, nie będących ściśle kooperatywami: 535 milionów franków.

Królestwo Polskie o ludności polskiej 8708765 355 milionów franków.

Zatem we wszystkich trzech naszych dzielnicach oszczędności polskie wynoszą 1 miliard 176 milionów franków.

Udziały członków kooperatyw wynosiły w Poznaniu: 29.372,000 franków, w Galicyi 53.230,000 franków, w Królestwie 75.145,000 franków, razem we wszystkich zaborach 157.748,000 franków.

Rezerwy wynosiły w Poznaniu 14.418,000 franków, w Galicyi 31.997,000 fr., w Królestwie 13.312,000 fr.

Razem 59.728.000 fr. Zatem wraz z udziałami i rezerwami było w kredytowych instytucjach kooperatywnych w cyfrach okrągłych w Poznaniu 330.000,000 fr., w Galicyi wraz z Kasami oszczędn. 621.000,000 fr., w Królestwie 473.000,000 frank.

Ogółem 1424 miliony, a więc blisko półtora miliarda franków.

Brozura Prof. D-ra Jerzego Michalskiego daje dokładny obraz jak w drodze kooperatywy osiągnięto owe półtora miliarda oszczędności.

Otóż w zaborze pruskim było wkładek polskich w r. 1900: 45 mil., w r. 1904 80 mil., w r. 1912 286 mil., w Galicyi w r. 1900 235 mil., w r. 1904 328 mil., w r. 1912 535 mil., w Królestwie w r. 1900 30 mil., w r. 1904 88 mil., w r. 1912 353 mil.

Główny więc dorobek przypada na ostatnich lat 10, od roku zaś 1900 wyraża się w przyroście 378 procent, przy samych tylko wkładach.

Profesor Michalski przedstawia dalej historię ruchu kooperatywnego w Polsce, który, wzorując się na dążeniach narodów zachodnio-europejskich szybko podążał ich śladami. Pierwsze próby kooperatywy zapoczątkowano w początkach XVIII wieku

Tak w r. 1715 Ks. Jordan, kanonik kapituły krakowskiej i komisarz klucza pabianickiego, należącego do kapituły, z powodu ciężkiej klęski pomoru bydła, jaka dotknęła włościan, zakłada dla nich rodzaj kasy pożyczkowej do nabywania nowego inwentarza pod nazwą: „Zakładka na sprzężaj w Pabianicach”.

Założenie pierwszych „magazynów wiejskich” powstałych w roku 1779 zawdzięczamy rodzinie ks. Czartoryskich, a powstały one w ich do-

brach w Wołczynie w województwie brzesko-litewskim, w Puławach i Samokleskach. Fundusz na pożyczki w zbożu wydawał dwór, a fundusz ten wytworzył się już z procentowych miarek, które składali włościanie. Dalsze instytucje w tym typie zakłada w tym samym czasie ks. Anna Jabłonowska. W latach 1766—1780 rozwija tę akcję gospodarczą na Litwie Antoni Tyzenhaus.

Bardziej do obecnego typu kooperatywy zbliżone były wiejskie kasy pożyczkowe, z których pierwszą, jak się zdaje, założył w roku 1765 Andrzej Zamoyski we wsiaci Jonne i Elźbiecinie. Gospodarze składali na fundusz obrotowy po 6 złotych od każdej włóki, a fundusz ten, którym administrowali sołtys i dwaj gospodarze, służył do udzielania pożyczek w razie nieszczęśliwych wypadków, na budowę domów i na wydatki weselne.

Podobne kasy, założone przez ks. Annę Jabłonowską, przyjmowały już wkładki oszczędności. Za jej przykładem poszedł Michał Swidziński, kasztelan radomski w r. 1779, poszli zapewne także i inni.

Było tych organizacji prawdopodobnie więcej, aż do czasu, w którym Stanisław Staszic założył wspaniałe swoje „Towarzystwo rolnicze hrubieszowskie” dla włościan.

Dawne formy kooperatywy wymarły w początkach XIX wieku. Nastąpiły wojny i zmiany polityczne. Z biegiem czasu nabierać zaczyna kooperatywa polska formy kooperatyw zachodnich a w szczególności angielskich a pierwszą usiłuje powołać do życia w r. 1838 Karol Marcinkowski, tworząc „Bazar w Poznaniu”.

Przedwczesna śmierć Marcinkowskiego wstrzymuje na dłuższy czas zdrowo zapoczątkowaną akcję i dopiero w siódmym dziesiątku lat ponawiają się usiłowania w Poznaniu i oparte na wzorach Schultzego z Delitsch i Raiffeisena, znacząca naśladownictwo we wszystkich dzielnicach Polski.

Systematycznie podjęta praca przynosi coraz większe rezultaty, w ostatnich dwudziestu latach postępuje z wielką energią a cyfra 1 i pół miliarda polskich oszczędności, jaką nam podaje zaśluzony polski ekonomista p. dr. Jerzy Michalski, świadczy o tem wymownie. Dr. Michalski zasilił naszą literaturę gospodarczą bardzo interesującą pracą, która wraz z wyświetleniem przez niego smutnych cyfr wywłaszczenia Zagłębia krakowskiego, rzuca snop światła na te dziedziny gospodarcze, które pokrywała ciemnia, szkodliwa dla naszego społeczeństwa.

„Monografia Zagłębia górniczego” i omawiane dzieło o „Kooperatywach kredytowych polskich i Kasach Oszczędności” stają się wskaźnikami do dalszej pracy nad uratowaniem z rąk pruskich Zagłębia i wyrabiania dalszej naszej sprawności ekonomicznej przez pobudzenie ducha oszczędności w Polsce. Wzrost oszczędności wytwarza skarbiec narodowy, na którym jedynie i bezpiecznie oprzeć się może rozwój naszego handlu i przemysłu.

R. W.

**Spis ludności.**

Spis jednodniowy ludności państwa rosyjskiego ma się odbyć, podług informacji Biura pracy społecznej, w dniu 1 grudnia 1915 roku. Sprawa urządzenia drugiego spisu jednodniowego poruszona była przez rząd już w roku 1908. Wówczas jednak stanęły na przeszkodzie trudności budżetowe.

W tym samym roku 38 członków Izby państwowej wystąpiło z projektem, ustanawiającym peryodyczność spisu ludności w określonych z góry terminach, poczynając od roku 1910, zaś w lutym 1911 roku ministerium spraw wewnętrznych projektowało urządzenie drugiego spisu ludności w r. 1913 i te projekty jednak z powodu opozycji ministerium finansów pozostały bez skutku.

Dopiero w maju 1913 roku, wskutek jednoznacznie wyrażonego życzenia Izby państwowej, ministerium przystąpiło do opracowania projektu spisu, który też obecnie pod datą dnia 14-go kwietnia przedstawiło Izbie do rozpatrzenia i przyjęcia.

Projekt obejmuje trzy działy: zasady ogólne, instytucje i osoby, kierujące spisem; porządek przeprowadzenia i wykonania spisu.

Spis ma objąć całe bez żadnych wyłączeń terytorium państwa. Rubryki spisowe dotyczą: a) imion i nazwisk, b) ważniejszych braków fizycznych (ułomności), c) płci, d) stosunku do osoby głównej w rodzinie, e) wieku, f) stanu cywilnego, g) stanu, h) wyznania, i) języka, j) stopnia wykształcenia, k) miejsca urodzenia, l) miejsca zamieszkania, m) miejsca pobytu czasowego, n) zawodu. Władzom miejskim przysługuje prawo żądania nadto pewnych dodatkowych wiadomości, które mogą mieć znaczenie dla gospodarstwa miejskiego (liczba domów, mieszkań i t. d.).

Kierunek ogólny spisu obejmuje minister spraw wewnętrznych, zarząd zaś — komisja główna w Petersburgu oraz komisje gubernialne, powiatowe i oddzielne miejskie, w miastach, liczących ponad 50,000 mieszkańców.

W komisjach miejskich w Petersburgu, Moskwie i Warszawie przewodniczą osoby wyznaczone z Najwyższego rozkazu na przedstawienie ministra spraw wewnętrznych; w innych komisjach — gubernatorzy, marszałkowie, szlachty lub osoby wyznaczone przez gubernatorów.

Arkusze spisowe mają być wypełniane we wsiach przez rachmistrzów, w majątkach prywatnych, fabrykach, stacjach kolejowych i t. d. przez właścicieli majątków, dyrektorów lub zarządzających fabryk, stacji i t. d.; w koszarach wojskowych, fortecach, na stacjach wojennych, w gmachach rządowych i miejskich, w instytucjach dobroczynnych, szkołach, szpitalach, i in. — przez zarządzających tych instytucji.

Na koszty spisu ma być wyjednaną fundusz w wysokości 8,271,700 rb., zaś spis sam ma być dokonany w dniu 1-ym grudnia 1915 roku.

## Szkola nauk politycznych w Krakowie.

(Art. nadesłany.)

Szkola nauk politycznych w Krakowie rozpoczyna w jesieni 1914 r. swój czwarty rok istnienia. Dotychczasowe jej owoce są bardzo korzystne. Dobór sił nauczycielskich i przedmiotów wykładanych, doskonała organizacja szkoły i wysoki, poważny poziom naukowy, zapewniają jej pierwszorzędne miejsce wśród najlepszych szkół tego rodzaju zagranicą. Szczegółowe uwzględnienie stosunków polskich w trzech

dzielnicach nadaje krakowskiej szkole bardzo pożądaną piętno swoiste. Młodzież, która przedzie 2-letni kurs szkoły, jest przygotowana do dalszych teoretycznych i praktycznych badań.

W roku szkolnym 1914/15 wykładane będą: 1) Geografia polityczna Polski (12 godzin) — dr. Fr. Fuchs; 2) Ustrój polityczny Księstwa Warszawskiego i Królestwa Kongresowego (16 godzin) — prof. St. Kutrzeba; 3) Zarys historii dyplomatycznej w XIX w. (10 godzin) — prof. J. Błociszewski; 4) Kwestya polska na tle dyplomacji XIX w. (16 godzin) — dr. M. Szarota; 5) Dzieje polityki państw europejskich w XIX w. (21 godzin) — dr. Wł. Konopczyński; 6) Główne prądy literatury politycznej polskiej w XIX w. (10 godzin) — prof. S. Estreicher; 7) Rozwój polskiej liter. ekonomicznej (8 godzin) — dr. R. Rybarski; 8) Rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego w XIX w. (10 godzin) — prof. H. Radziszewski; 9) Rozwój rosyjskiej polityki ekonomicznej (10 godzin) — dr. B. Koskowski; 10) Ustrój polityczny Niemiec i Prus (11 godzin) — dr. M. Kannenberg; 11) Prawa obywatelskie w dzielnicy pruskiej (6 godzin) — dr. K. Kolszewski; 12) Ustrój państwowy Francji (18 godzin) — dr. B. Winiarski; 13) Autonomia i kraje autonomiczne (10 godzin) — dr. B. Winiarski; 14) Ustrój administracyjny Królestwa Polskiego (12 godzin) — p. B. Wasutyński; 15) Administracja stosunków wyznaniowych i ośw. w zaborze rosyjskim (12 godzin) — p. Fr. Nowodworowski; 16) Administracja rękodzieła i drobnego przemysłu (10 godzin) — p. W. Ostrowski; 17) Ustrój pieniężny i kredytowy (12 godzin) — prof. A. Krzyżanowski; 18) Rolnictwo i polityka rolnicza w Królestwie Polskiem (12 godzin) — p. Wł. Grabski; 19) Kwestya robotnicza (20 godzin) — dr. R. Rybarski; 20) Ustawodawstwo skarbowe w Królestwie Polskiem (10 godzin) — prof. H. Radziszewski; 21) Statystyka gospodarstwa ziem polskich (10 godzin) — dr. K. Kumaniecki.

Zapisy do szkoły N. P. trwają od 15 do 30 października 1914 r. w dyrekcji szkoły (Studentka 8).

Słuchaczem lub słuchaczką szkoły mogą być kandydatki i kandydaci, którzy mogą przedstawić świadectwo ukończenia szkoły średniej lub w braku tegoż wykazać niezbędną dojrzałość umysłową do słuchania z korzyścią wykładów i brania udziału w pracach seminaryjnych.

Opłata roczna wynosi 200 koron; przy wpisie należy dołączyć fotografię w formacie wizytowym w dwóch egzemplarzach.

Po ukończeniu dwuletniego kursu i złożeniu egzaminów otrzymują słuchacze szkoły dyplomy.

niemców na grzbiecie „dobrze urodzonego” nie ośmielono się posadzić.

To też koń tego gatunku używany jest tylko jako narzędzie do hazardu, narzędzie nie mające nic wspólnego ze szczęściem, z losem, bo zależne od krupiera-dzokiej, który obstawia często sam konia „dychawicznego”, poto jedynie, aby zagarnąć wszystkie za niego stawki. Te rzeczy są znane zupełnie dobrze graczom zawodowym i niejednokrotnie nie tylko się powtarzały, ale wywoływały skandal na polu wyścigowym, gdzie przed rozwścieczonym tłumem władze policyjne musiały osłaniać sprzeniewierców. Mimo to były wypadki, że i ta obrona nie pomogła. Często nawet dochodziło do garbowania skóry, tą samą szpicrutą, którą przed chwilą ćwiczył zajadły konia.

Widzimy więc, że i przy tym koniu arystokracie, denerwującym się każdym ofanknięciem, nie zapomniano o bacie, który „dociąga” go do mety...

O, biedny koniu, koniu pełnej krwi i koniu robociarzu, koniu, co biegasz po wyścigach i koniu, co ciągniesz kartofle i wozy napełnione zbożem, co wywozisz piasek lub glinę z dołów trzy lub pięćdziesiątkowych — wszędzie jesteś jednakowo traktowany. Chłascze cię zarówno ręka wytwornego dzokiej, jak chłascze cię bicz najzwyklejszego przedsiębiorcy-furmana, którego swą pracą żywisz.

Nadchodzi czas, w którym, jak mówią, „Łódź się rusza”, gdyż rozpoczyna się sezon budowlany.

Do pierwszych prac tego okresu należy wykopywanie fundamentu i wywiezienie zbytecznej ziemi. Uskutecznienia tej pracy podejmują się

## Zepsucie japońskie.

Od wielu, wielu lat nie wyszło w Japonii na jaw tyle skandalów, jak właśnie w ostatnich czasach. Każdy dzień ujawnia nowe nadużycia.

Ludzie, stojący wysoko na szczeblach społecznych, korzystają z każdej sposobności do kradzenia, oszukiwania, defraudowania, oraz do rozmaitych większych nadużyć, dzięki którym można przywłaszczyć sobie większą albo mniejszą sumę pieniędzy. Tylko najgłupszą uprawiają kradzież i pospolicie rabunek. Wielcy złodzieje kradną w sposób zupełnie nowoczesny, pod formą defraudacji i łapówek.

To też szereg bankierów i wielkich kupców, odbył niedawno posiedzenie celem zastanowienia się, w jaki sposób możnaby podnieść moralność publiczną. Zaproponowali nawet utworzenie specjalnego towarzystwa.

Dzienniki drwią z tej uchwały, wskazując, że znaczna część moralizatorów, oburzająca się na defraudantów i łapowników, umiała zawczasu porobić znaczne majątki.

Te drwiny nie zraziły bankierów i finansistów. Kilku z nich zaofiarowało znaczne sumy na cele nowego towarzystwa. I tak baron Szibusawa ofiarował sto tysięcy jenów, a niejaki pan Morimura dwieście tys. jenów na cele towarzystwa.

Obydwaj ofiarodawcy zrobili onego czasu na dostawach dla armii kolosalne majątki.

Rozmaitości ministrowie, admirałowie i wysocy urzędnicy studyują pilnie kodeks karny, mianowicie tę jego część, która traktuje o przedawnieniu. Jak wiadomo, następstwem przedawnienia jest bezkarność dla tego, który się dopuścił przestępstwa lub zbrodni. Niedawno jeden z admirałów, który otrzymał część łapówki za obstalowanie statku liniowego „Kongo”, uszedł kary, ponieważ łapówkę wziął przed trzema laty i kilku tygodniami. Po trzech latach kodeks karny japoński uważa zbrodnię łapownictwa, których się dopuszczają urzędnicy wojskowi lub cywilni, za przedawnioną.

Japończycy zaczynają się oburzać, że prasa europejska wogóle śmie japończykom wytykać sprzedajność i łapownictwo. Niebrak japończyków, znających wybornie stosunki europejskie, którzy twierdzą, że w wielu państwach europejskich wcale nie dzieje się lepiej.

W każdym razie japończycy mogą o sobie powiedzieć, że z nowoczesnej kultury europejskiej przyjęli dwie rzeczy najgorsze: militarystykę i korupcję na wielką skalę.

## KRONIKA TYGODNIOWA.

Wyścigi w Łodzi. — Koń wyścigowy i koń roboczy. Bat. — Dzokiej i furman. — Półdzikość. — Typ przedsiębiorcy. — Koń na obrazach naszych artystów. — Witkiewicz. — Kossak. — Kowalski.

Wyścigi w Łodzi przyjęły się. W tym roku ogłoszono 5 gonitw. Zainteresowanie wielkie, ale totalizatorem. Inaczej być nie mogło, bo kogo w Łodzi może obchodzić koń wyścigowiec. Zapewne, że i tu niema reguły bez wyjątku, ale ten wyjątek taki mały, iż nie warto o nim wspominać.

W wieku rowerów motorowych, samochodów i aeroplanów koń najbardziej rasowy, najbardziej lotny wydaje się zółwiem. Powtarzanie starych i utartych frazesów, że w tym wypadku chodzi o wytworzenie „rasy” dobrych koni, można zaliczyć do wersji o wężu morskim lub drodze Twardowskiego na księżyc. Jednym słowem są to bajki...

Koń wyścigowy nie nadaje się ani do rolnictwa, ani do wożenia ciężarów. Jemu ani jedno ani drugie nie do twarzy. Tak jeszcze jeździec w mundurze utafińskim i nie nadługo, bo się zmęczy, zziąje, zdenerwuje... to coś znośnego, coś dopuszczalnego dla grzbieta wybrańca.

Koń wyścigowy — to specjalny koń, na którego karku dopiero od pewnego czasu wolno siadać naszym poczciwym Maćkom i Wojtkom. Dawniej siadali tam przedstawiciele wyłącznie uprzywilejowanych narodów, dzokiej pełnej krwi angielskiej lub francuskiej. Nawet gruboskórych

ludzie, z którymi zawierając umowę, wynosisz przekonanie, że on „postawi” do pracy co najmniej 10 par własnych koni i nie domyślasz się, że ten pan przedsiębiorca nie tylko konia nie widział, ale na kupno łopaty nie ma paru złotych.

Robiąc z nim umowę można być przygotowanym, że na wszystko się zgodzi, niczego zaś nie dotrzyma, bo „papier jest cierpliwy, a język giętki”, można więc umowę najdziwniejszą podpisać i wszystko przyrzec.

Przedsiębiorcą zwa go tacy, co mają konie i tacy, co mają łopaty. Zbiera ich do gromady i rozpoczyna pracę...

Ma też i konkurenta natychmiast, który znajdzie się w pobliżu roboty, staje przy zbiegu ulic i czatuje na furmanki. Kiedy nadejdzie która natychmiast z właścicielem rozpoczyna się dyalog:

— Dokąd, kumie?

— Po ziemię.

— A któż to wywozi?

— Kurdel!

— Kurdel... Ho, ho, cóż to? macie za dużo pieniędzy, żeby mu darmo wozić...

— Kiedy tak mówicie, to jęde na inną robotę...

— A, no, pewno...

Na tej czy drugiej robotce zjechało się już liczne grono Kurdelów. Konie u niektórych dobrze utrzymane, ale u większej części — Boże zlituj się. Biedne zwierzęta... Tylko łagodne, mądre oczy świecą im pod grzywą... a tak skóra i kości. Ot, wywłoki. Ten paralytyk, nogi stawia sztywno, ów kuleje, w tamtym gra jeszcze jakaś dawna fantazyja rumaka, bo za każdym batem wierzga tyłem, protestując za nieposzanowanie

## Sieć telefonów w okolicy.

Wczoraj w biurze powiatu przy ul. Zielonej № 30 odbyło się posiedzenie w sprawie budowy sieci telefonów w gminach powiatów łódzkiego i brzezińskiego. Na posiedzeniu przewodniczyli pp. komisarz do spraw włościańskich pow. łódzkiego Rafalski, naczelnik powiatu Makarow, inżynier powiatowy Fr. Karpiński i dyrektor łódzkiej sieci telefonów Jasiński. Postanowiono utworzyć sieć telefoniczną, obejmującą obydwie powiaty, stosownie do uchwał gminnych, akredytujących na telefony następujące sumy: W powiecie brzezińskim w gminie Dobra 1,176 rb., Lipiny 392 rb., Niesułków 850 rb., Biała 720 rb., Bratoszewice w Głownie 200 rb., razem 3,338 rubli.

W powiecie łódzkim: W gminie Puczniew 1,000 rb., Rąbień 600 rb., Bełdów 1,000 rb., Łagiewniki 700 rb., Czarnocin 300 rb., Babice w osad. Kazimierz 1,007 rb., Aleksandrów 200 rb., Gospodarz w Rzgowie, Brójce i Wiskitno. Zadeklarowano dotychczas na budowę nowych telefonów sumę 4,807, a z obydwu powiatów 8,145 rb. Telefony powyższe stanowią będą oddzielną sieć telefonów, ze stacją połączeń, urządzoną w biurze powiatu łódzkiego przy ul. Zielonej nr. 30. Na wczorajszym posiedzeniu zlecono dyrektorowi sieci telefonicznej opracowanie i złożenie projektu robót przy instalacji telefonów wraz z całkowitym kosztorysem. (i)

## Liga przeciwgruźlicza.

Z końcem roku 1913, jak głosi sprawozdanie, „Liga przeciwgruźlicza w Łodzi” zamknęła czteroletni okres swego istnienia. Jest to termin zbyt krótki, by jakkolwiek instytucja filantropijna, utrzymująca się z grosza publicznego, szeroko rozwinąć się zdołała i osiągnęła wiele widocznych rezultatów swej działalności. Jednakże praca Ligi przeciwgruźliczej w Łodzi była dość owocna.

Liga pracuje w trudnych warunkach, gdyż współdziała z nią zaledwie garstka ludzi.

Mimo trudnych warunków, Liga starała się nietylko utrzymać swą działalność w dotychczasowym zakresie, ale nawet ją powiększyła.

Napływ chorych do „Przychodni” imienia Karola Jonschera zmusił do powiększenia jej personelu i godzin przyjęć.

Personel „Przychodni” składał się z 3-ch lekarzy, dwóch sanitarek i woźnego.

W roku sprawozdawczym ogółem godzin

przyjęć było 326, porad udzielono 3123; zapisano w „Przychodni” ogółem 580 chorych, w tem dorosłych 484 (mężczyzn 229, kobiet 255 i dzieci 96). Pod obserwacją w roku sprawozdawczym pozostawało 960 chorych. Z rodzin chorych zbadano 150 osób; zmarło 57 chorych. Pod względem wyznania było 344 chrześcijan i 205 żydów.

Według zajęcia chorzy stanowili: robotników fabrycznych 53, tkaczy chałupników 38, szewców 13, krawców 7, murarzy 6, stolarzy 5, piekarzy 5, pończoszników 5, wyrobników 4, uczniów 15, handlowców 4, handlarzy 4, ekspedjentów 3, stróżów 3, ślusarzy 2, cukierników 2, kelnerów 2 itd., bez zajęcia 20, kobiet zajmujących się gospodarstwem domowym 99, robotnic fabrycznych 53, uczenie 15, krawców 12, służących 17, handlarek 10, pończoszarek 3, praczek 3 itd., bez zajęcia 30. Z pośród 408 chorych, oddanych pracy zawodowej, było zdolnych do pracy 53, z mało zmniejszoną zdolnością do pracy 156.

Wśród pacjentów „Przychodni” ogromną większość stanowią chorzy z gruźlicą płuc; u dzieci stwierdzono często gruźlicę gruczołów oskrzelowych lub tylko objawy żołądków. Badań płwociny dokonano 182; u 50 chorych wykryto laseczki gruźlicze w płwocinie.

Wszystkim zgłaszającym się do „Przychodni” chorym szczepiono tuberkulinę sposobem Pirquet'a.

W 482 pokojach mieszkało 2427 osób, czyli po 5 na izbę, w 47 mieszkaniach dwuizbowych (kuchnia liczona jest wszędzie za pokój) mieszkało 287 osób; tj. po 3 na jeden pokój; o 3-ch izbach było 12 mieszkań, w których mieszkało 68 osób, tj. 1,8 na jeden pokój. Sanitarki dokonały ogółem 2655 wizyt u chorych.

W roku sprawozdawczym, jak i w latach ubiegłych, oprócz środków odżywczych, rozdawano chorym: sopluczkę kieszonkową, kubki do sopluczenia, płyn odkażający, szczotki do rąk i zębów, łóżka składane wraz z siennikami tym chorym, którzy sypiali ze zdrowymi. Ośmiu chorym udzielono zapomóg pieniężnych na wynajęcie obszerniejszego mieszkania. Nadto wydano kefiru 15,144 butelek, mleka 14,270 kwart, tranu 583 porcy, soli do kąpeli 435 funtów.

Członków płacących stałe składki, było 249. Stan finansowy przedstawia się jak następuje: pozostałość z roku 1912 rb. 2304 kop. 36, w kasie głównej: rb. 703 kop. 12, w kasie „Przychodni”; składki członków i ofiary rb. 5,689 kop. 05; pożyczono z funduszu „Sanatorium” rb. 978 kop. 15; wpływ z dwóch zabaw rb. 992 kop. 06, czyli kapitał obrotowy stanowił rb. 10,738 kop. 74; kapitał sanatorium wynosił rb. 31,552 kop. 50.

konstytucyj, która zapewniać ma wolność osobistą.

Jak konie są różne, tak różni i furmani. Przeważa w nich jednak jeżeli nie dzikość, to porywczosć i zawziętość... albo jakaś niedostatecznie utemperowana rozbójniczość.

Chłopak o ładnej twarzy, pięknem oku, przybrany w skórzany fartuch, ma parę niezłych koni. Chodzić koło nich umie, ale i łoić skórę potrafi.

— „Sibuj!” woła na konie, które nie ruszają się z miejsca. Gniew błysnął mu w oczach, łapie za cugle przy mordzie i szarpnąć niemi gwałtownie, woła:

— Sibuj, sibuj! psia jucho! nie rozumiesz co gadam?... — I znów kilkanaście gwałtownych szarpnięć wędzidłem, które ścisła mordę i kaleczy zapewne język koniowi.

— „Sibuj” to oznacza cofnij się — cofnij wóz. Pomimo, że koń na polskiej ziemi ma dawną swoją historję — jeszcze tyle obcych naleciałości — skąd się to wzięło? Wozy napełniane ziemią nie są duże. Potrafi je bowiem furman tak umiejętnie ścisnąć łańcuchem, że 3 dobrych tacek w deski zmieścić nie podobna. Ale para koni musi te ziemię wyciągnąć z dołu, przytem koła grzęzną w ziemi wruszonej, więc tarcie się zwiększa.

Ludzie rzucają łopaty i dopomagają koniom do wyciągnięcia fury piasku lub gliny na równą drogę. Bat świszcz, konie brzuchem prawie dotykają ziemi, tak ciągną, a uderzenia gwałtowne pobudzają wyszrubowaną już energję.

Zadne uwagi nie pomagają.

— Na to bydlę, aby ciągnęło... mówi nie-

tylko właściciel dobytku, ale i ten, który go nigdy nie miał.

— Tyś na to człowiekiem, abyś swym rozumem dopomógł zwierzęciu. Czy nie możesz wyspać pół fury w dole, a wyżej gdy już z dołu wyciągną dopełnić jej ziemią w innem miejscu? Wszak to i tam ziemia ma być wybrana...

— Człek pracuje i bydlę powinno.

Znów świst bata w powietrzu. Wioł siwek, wioł kary, Ty cholero jedna. Wio draniu, bo żebra połamę. Ścierwol...

I tradycyjnie u nas wywozi się ziemię dziś jeszcze w ten sposób, jak dawniej wywożono „za króla Piasta”, kiedy przyszło murowane dźwigać kościoły!

I koń furmański i koń arystokrata biorą ciężki, jeden przy wyciąganiu fury węgla, ziemi, lub piasku, drugi przy dobieganiu do mety... I tego panicza ćwiczy dzokiej silną metalową szpicrutą po wydłakanej skórze, z tą samą półdziką zawziętością, jak rozbewstwiony furman swego żywiciela, aby na nerwy przypadkiem nie zachorował ze zbytku rozpieszczenia.

Mnie stokroć miłszy jest ten koń furmański, koszlawy, półślepy, z bokami zapadniętymi, niż w stajni wychuchany i wypielęgowany wyścigowiec, bo tamten pracuje, bo tamten zarabia nietylko na swój chleb, ale i żywi często całą rodzinę przez rok długi i „okrągły”... a ten służy tylko za narzędzie hazardu.

Wgłębiając się w historję konia, jako przyjaciela człowieka, zaznaczyć wypada, że jedynym w Polsce największym znawcą koni jest artysta malarz Stanisław Witkiewicz. Dziś pewnie pracy swojej w tym kierunku zaniechał, ale kiedyś wi-

Wydatki „Przychodni uczyniły rb. 8,413, wydatki ogólne rb. 908 kop. 80.

Zapomoga w ilości 2,000 rubli, przyznana Lidze przez magistrat, nie uzyskała aprobaty władz wyższych. Wiele starań i pracy poświęciła rada Ligi w roku ubiegłym sprawie projektowanego sanatorium.

Muzeum przeciwgruźliczne mieści się w salach muzeum nauki i sztuki. Wystawione okazy budzą zaciekawienie i zainteresowanie wśród publiczności, popularyzując jednocześnie ideę, której służy Liga. (a)

## Z Bałut.

Nauczanie powszechne. — Straż ogniowa. — Rugowanie żydów.

Na onegdajszym posiedzeniu szkolnem w gminie Radogoszcz, zwołanem w sprawie wprowadzenia powszechnego nauczania szkolnego, inspektor szkół ludowych powiatu łódzkiego, Karczocho zażądał otwarcia w roku bieżącym 28 kompletów szkół początkowych na przedmieściach Łodzi, Bałutach, Radogoszczu i Żubardziu, stosownie do schematu stopniowego zaprowadzania nauczania powszechnego.

Zebrani pod przewodnictwem wójta gminy, F. Langego, sołtysi i obywatele powyżej wymienionych przedmieść odmówili kategorycznie otwarcia w roku bieżącym nowych szkół, ze względu na pustą kasę szkół gminnych.

Lwia część niedoboru spada na zalegającą w opłacie podatku szkolnego dyrekcję kolejek dojazdowych elektrycznych łódzkich, reszta należy się od fabrykantów i przemysłowców Radogoszcza i Bałut, którzy wniosli do gubernatora Piotrkowskiego skargę na nieprawidłowe jakoby obciążenie ich podatkiem szkolnym i uzyskali tymczasowe zawieszenie kroków egzekucyjnych. Obecny brak pieniędzy szkolnych już wpływa na zaleganie płac nauczycielskich w gminie Radogoszcz.

W tych dniach bawił w gminie Radogoszcz prezes Towarzystwa gubernialnego wzajemnych ubezpieczeń budynków od ognia w Królestwie Polskiem, w sprawie założenia oddziału bałuckiego straży ogniowej ochotniczej łódzkiej. Obejrząwszy plac, przeznaczony pod siedzibę straży, w nieruchomości succ. Neffego w Radogoszczu przy ul. Zgierskiej, uznał punkt za zupełnie odpowiedni i trafnie wybrany.

Na koszt urzędzenia oraz wyekwipowania oddziału w rekwiizyty i sikawki, tudzież wzniesienia szopy i remiz postanowił zasiłek od Tow. ubezpieczeń podwyższyć do 14,000 rb.

działem w jego pracowni „stosy”, powtarzam olbrzymie stosy studyów, dokonanych nad budową konia. Każdy nerw nogi, uda, szyi, łba, korpusu, osobno był narysowany. Fizioognomia też konia wychodziła z pod jego ołówka znakomicie. Kiedyś, podczas wyścigów w Warszawie dał w „Wędrowcu” kilka typów koni, a więc wyścigowca-panicza, konia szlacheckiego, konia dorożkarskiego i wreszcie konia sierotę. Nie zapomnę nigdy tych szkiców, tak były doskonałe, tak były dosadne. Potem widziałem konia wspaniałego na rysunkach Kossaka, ale był to jedyny typ konia rasowego, konia na służbie wojskowej. Kossak innych koni nie malował, nie odczuwał tak, jak Witkiewicz.

Wierusza-Kowalskiego znany jest koń dworski w zaprzęgu. Najczęściej maluje go artysta wśród pogoni wilków.

Tak dalece ten temat obrazu jest znany, że pewnego razu, kiedy na wystawę dał obraz bez wilków, a mama małej córeczce wskazała, że jest on pedzła Kowalskiego, dziewczynka zdziwiona zapytała:

— Mamol a gdzie są wilki?

Witkiewicz koni na obrazach olejnych nie zostawił, albo może zostawił ich mało; te jednak szkice ołówkowe dowodzą, że odczuł konia lepiej niż inni, i że znał rodowód od konia wyścigowca, do konia-robotnika, każdego rumaka, biorącego codziennie dużo plag za to jedynie, że ich żywiciela myśleć i czuć nie potrafią...

W tych dniach wyjeżdża do Piotrkowa delegacja T-wa straży ogniowej ochotniczej łódzkiej, z p. Zonerem na czele, celem uzyskania zezwolenia gubernatora na otwarcie oddziału.

Wójt gminy Radogoszcz polecił 29 rodzinom żydowskim, zamieszkałym w domach pobudowanych na gruntach włościańskich przedmieścia Bałuty i nie posiadającym zawartych z gospodarzami domów kontraktów najmu mieszkania na piśmie aby w ciągu dni 7 od daty otrzymania wezwania opuścili dobrowolnie zajmowane obecnie mieszkania, gdzie im na zasadzie Najwyższego Ukazu o wywłaszczeniu zamieszkiwać niewolno.

Jeżeli wezwani nie ustąpią dobrowolnie we wskazanym terminie z zajmowanych mieszkań, to będą rugowani przymusowo przez policję.

(i)

## Tow. opieki szkolnej.

Wczoraj o g. 9 w. w lokalu „Lutni“ przy ul. Piotrkowskiej № 108, odbyło się nadzwyczajne zebranie ogólne łódz. oddziału Tow. opieki szkolnej, w celu omówienia sprawy budowy projektowanego gmachu na nową szkołę i upoważnienia zarządu do kupna placu pod budowę.

Zebranie zagań p. St. Lipkowski, poczem na przewodniczącego powołano p. Apoloniusza Szymańskiego, który zaprosił na asesorów p.p. Wł. Madlera i L. Kłokockiego, a na sekretarza p. T. Kokelego.

Następnie p. St. Kączkowski, uzasadniwszy potrzebę budowy własnego gmachu szkolnego, wyjaśnił, iż na pokrycie wydatków, związanych z kupnem placu i budową, łódzki oddział Tow. opieki szkolnej rozporządza w danej chwili następującymi funduszami: rb. 6,000, ofiarowanymi przez p. Jana Arkuszewskiego, jako kapitał budowy niższej szkoły handlowej rb. 4417 kop. 14, zebranymi dla uczczenia pamięci zmarłego członka zarządu ś. p. Władysława Weilla, oraz rub. 4000, ofiarowanymi przez rodzinę Geyerów, łódzkiemu oddziałowi, po śmierci ś. p. Emila Geyera. — Razem tedy posiada tow. na ten cel rub. 14417 k. 14.

Część kapitału tego zarząd zamierza użyć na kupno upatroszonego już placu przy zbiegu ulic St.-Wólczańskiej i Wólczańskiej, własność rodziny Geyerów, która żąda po rb. 1 za łokieć kwadratowy.

Właściciele placu zgadzają się przytem, aby przy akcie kupna wpłacona była tylko połowa szacunku placu t. j. rb. 2,500, pozostała zaś suma może być uregulowana ratami, w ciągu trzech lat na 6%.

W ten sposób, po dokonaniu kupna placu, zarząd oddziału posiadać będzie przeszło 12,000 rb. na budowę. Ponieważ koszty budowy gmachu wyniosą prawdopodobnie do 20000 rb. przeto dla uzupełnienia potrzebnej sumy, zarząd zamierza zaciągnąć pożyczkę w I tow. pożycz. oszczędnościowym i tow. kred. miejskiem.

Nadto na hipotece gmachu umieszczona zostanie suma rb. 3000 z zapisu ś. p. Muszałowskiej, łódzianki, która odsetki przeznaczyła na stypendyum dla niezamożnego ucznia, kształcącego się w szkole polskiej.

Prawa do tego funduszu przekazane zostały łódzkiemu oddziałowi tow. opieki szkolnej na zebraniu likwidacyjnym Tow. wpisów szkolnych w Warszawie.

W dyskusji nad sprawą tą zabierali głos pp. Hennel, Stępowski, Fiedler, Szymański i inni, poczem zebrani jednomyślnie zgodzili się na kupno placu i wybrali z pośród zarządu pp. St. Lipkowskiego, K. Hermela, St. Kączkowskiego, Cz. Szaniawskiego i T. Kokelego, upoważniając ich do pozyskania akceptacji projektu zarządu centralnego do nabycia aktem rejentalnym wzmiankowanego placu i zajęcia się następnie sprawą opracowania planów, kosztorysu robót i przeprowadzenia wszelkich formalności.

Projektowana szkoła nosić będzie miano im. ś. p. Władysława Weilla i składać się będzie z 6 oddziałów, z których 4 oddziały wstępne a 2 specjalnie handlowe.

Szkoła obliczona jest na 240 dzieci, t. j. po 40 w każdym oddziale.

(a)

## KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Bogny. Jutro Domysława. W poniedziałek Broniwoja.

TEATR MINIATUR z Warszawy (Cegielniana 34, dawniej „Urania“). Dziś i codziennie „Ona ma coś“ farsa i „O piętro wyżej“ operetka oraz część koncertowo-kabaretowa.

Codziennie 2 przedstawienia o godz. 8 i 10 wiecz.; w niedziele i święta trzy: o godz. 6-ej po poł., 8-ej i 10-ej wieczorem.

„TEATR PRZEGLĄDÓW“ (ogródek Grand-Hotelu—wejście od ul. Krótkiej). Dziś i dni następnych operetka p. t. „Czarny władca“, balet: „Wesele w Pin-czowie“ (parodya Tango), „Taniec murzyński“ i „Toreador i Andaluzya“. Początek o godzinie 10-ej wieczorem.

POŚWIĘCENIE i otwarcie szpitala i kaplicy jutro o godz. 10 rano (Drewnowska 75).

AKT ZAKOŃCZENIA roku szkolnego odbędzie się jutro o godz. 11-ej rano w gmachu gimnazjum polskiego (Cegielniana 9).

WIELKI KONCERT w parku Staszica urządza jutro T-wo muzyczne im. Szopena. Benefis dyrektora Braadta. Początek o godz. 5 po poł.

WIELKA ZABAWA LUDOWA urządza jutro w parku „Źródlińska“ Stow. robotników chrześcijańskich. Początek o godz. 2 po poł.

PARK „WENECYA“. Jutro wielka zabawa ogrodowa na rzecz Towarzystwa opieki szkolnej. Początek o godz. 2 po poł.

WYCIECZKA. T-wo krajoznawcze urządza jutro wycieczkę do wsi Łowickiej-Łaguszewa. Punkt zborny na dworcu dr. żel. Fabryczno-Łódzkiej. Wyjazd o godzinie 7-ej min. 10 rano.

CHÓR POLSKI przy kościele św. Krzyża urządza jutro w Romanowie zabawę pod nazwą „Czerwówka“. Początek o godz. 2 po poł.

STOW. RZEŹNIKÓW organizuje jutro zabawę w lesie „Langówek“. Pocz. o godz. 1 po poł.

ZABAWA LESNA. Chór prymaryjno-różnicowy przy kościele św. Stanisława Kostki urządza jutro zabawę w lesie Barnego w Janówku. Początek o godzinie 2-ej po południu.

POKAZ GIMNASTYCZNY urządza jutro o godzinie 3 po poł. T-wo miłośników rozwoju fizycznego na boisku przy ul. Wodnej № 4.

ZEBRANIA. Dziś kwartalne posiedz. Zgromadzenia majstrów sukieniczych o godz. 6-ej wieczorem (Aleksandrowska 24). Jutro: Nadzw. ogólne zebr. czl. Resursy rzemieślniczej o godz. 4 po poł. (Widzewska № 117). — Ogólne roczne zebr. robotników i robotnic przemysłu włóknistego o godz. 10 rano (Radwańska 9). — Zebr. czeladni malarskich o godz. 5-ej po południu (Nawrot 49).

ZE STRAZY. Dziś o godzinie 7-ej wieczorem odbędą się ćwiczenia IV-go oddziału straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

MUZEUM NAUKI i SZTUKI (Piotrkowska nr. 81) otwarte codziennie od godz. 4 po poł. do 10 wiecz., a w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

SALON SZTUKI artysty-malarza Karola Endego przy ul. Ewangelickiej № 5 otwarty codziennie od godziny 11-ej rano do 5-ej po poł.

## KRONIKA.

(—) Pasporyty dla kobiet. Ministerjum spraw wewnętrznych wyjaśniło, że na zasadzie prawa z dnia 14-go marca 1914 roku wszelkie sprawy sporne, wszczęte o pasporyty dla kobiet włościanek w gminach i miasteczkach podlegają umorzeniu, i pasporyty żonom włościan winny być wydawane na tej samej zasadzie, na jakiej wydają je w miastach, bez zgody mężów.

(—) Drobnny kredyt. Do tej pory bank państwa przyznawał różnym towarzystwom oszczędnościowo-pożyczkowym pożyczki na tworzenie kapitałów dla operacji pośredniczących bez określenia terminu zwrotu. Obecnie komitet do spraw drobnego kredytu zawiadomił warszawski kantor banku państwa, że tego rodzaju pożyczki będą wydawane na termin 3-letni. Towarzystwa, które otrzymały pożyczki bez terminu, powinny spłacać je w ciągu lat 13 od daty wydania pożyczki.

(—) Telefon Warszawa — Petersburg. Zarząd główny poczt i telegrafów rozpoczęła latem roku bieżącego budowę telefonu na dystansie Petersburg — Wilno. Linia ta będzie częścią połączenia telefonicznego pomiędzy Petersburgiem a Warszawą. Postanowiono, że budowa całej linii ma być ukończona w roku przyszłym.

(—) Kolej Ciechanów — Płock. Rada ministrów zaaprobowała projekt budowy kolei z Ciechanowa do Płocka.

(e) Połączenie hipotek. W sądzie okręgowym piotrkowskim powstał projekt połączenia hipoteki piotrkowskiej miejskiej z hipoteką sądu okręgowego piotrkowskiego, czyli wcielenia aktów hipotecznych miasta pod zarząd sądu okręgowego, a nie sędziego pokoju, jak to obecnie ma miejsce.

W razie urzeczywistnienia projektu tego, w hipotece przy sądzie pokoju pozostałyby akta tylko nieruchomości hipotecznych, znajdujących się poza obrębem miasta.

(e) Odbudowa fabryki. Gubernator piotrkowski udzielił pozwolenia fabrykantowi p. Aleksandrowi Kiernbaumowi na odbudowanie zniszczonej przez pożar fabryki przy ul. Zegrzańskiej w Zgierzcu, istniejącej od roku 1873.

(e) Z inspekcji podatkowej. Inspektor podatkowy V rewiru zwrócił się do gubernatora piotrkowskiego z zażaleniem, że na przedmieściach Bałuty i Zubardz, które pod względem podatkowym należą do jego rewiru, znajduje duże trudności przy odnalezieniu adresów właścicieli patentów, ponieważ nie są oni meldowani w biurze adresowem.

Wobec tego inspektor podatkowy prosi o zastosowanie meldunku do wymienionych przedmieść.

Sprawa ta przesłana została do zaopiniowania naczelnika pow. łódzkiego.

(a) Z inspekcji podatkowej. Ministerjum finansów zatwierdziło na pomocnika inspektora podatkowego I-go rewiru m. Łodzi p. Tarczygina, dotychczasowego urzędnika izby skarbowej moskiewskiej.

Inspektorem podatkowym 7-go rewiru m. Łodzi mianowany został p. Feodosjew, inspektor z Piotrkowa.

(i) Po nowe wagony tramwajowe. Wicedyrektor zarządu Towarzystwa łódzkich tramwajów miejskich, inż. K. Rychter udał się zagranicę po odbiór zamówionych 10 nowych wagonów motorowych.

(i) Sprawy stowarzyszeń. Gubernator piotrkowski zażądał przedstawienia ustaw następujących towarzystw: Kasy zapomogowo-pożyczkowej pracowników Towarzystwa wzajemnego kredytu łódzkich kupców i przemysłowców, kasy zapomogowej pracowników fabryki Hirszberga i Birnbauma i kasy pracowników Tow. akc. fabryki Karola Scheiblera.

(h) Kursy straży ogniowej ochotniczej. Starszyzna straży ogniowej ochotniczej łódzkiej opracowała program 3-dniowych kursów, jakie się mają odbyć w Łodzi.

Po ścisłym obliczeniu czasu pracy z przerwami na posiłek, trwać mają one trzy dni.

Dnia drugiego t. j. w niedzielę mają się odbyć ćwiczenia dziewięciu oddziałów straży ogniowej ochotniczej łódzkiej, poczynając ćwiczenia o godz. 7 rano i trwać mają dwie godziny.

(a) Kursy wieczorne. Z początkiem roku szkolnego, w gmachu szkoły handlowej tow. szerzenia wiedzy handlowej przy ul. Długiej nr. 45 wznowione zostaną kursy handlowe wieczorne dostępne dla wszystkich.

Opłata za półrocze wynosić będzie po rb. 10 za każdy przedmiot. Wykłady rozpoczną się w dniu 15 września r. b. i obejmować będą następujące przedmioty: języki, arytmetykę ogólną, arytmetykę handlową, prawo handlowe, korespondencję handlową, kaligrafię i t. d.

Kierownikiem kursów będzie p. Roman Tułlin.

(a) Zakończenie roku szkolnego. Dziś rano odbył się uroczysty akt zamknięcia roku w szkole handlowej tow. szerzenia wiedzy handlowej, przy ul. Długiej nr. 45, w obecności członków rady opiekuńczej, personelu nauczycielskiego i zaproszonych osób.

Według odczytanego sprawozdania szkoła z końcem b. r. liczyła — 330 uczniów, z których promowano z niższych klas do wyższych 175, zakwalifikowano do egzaminów poprawkowych 95, pozostało na drugi rok 40; ukończyło całkowity kurs 25.

Do abiturjentów przemówił dyrektor szkoły p. R. Tułlin, zachęcając ich gorącymi słowami do dalszej pracy i do sumiennego spełniania w przyszłości swoich obowiązków.

(x) Szkoła muz. tow. Szopena. Dyrekcja szkoły muzycznej przy tow. im. Szopena zaan-

gażowała na przyszły rok szkolny dwóch nowych profesorów: pianistę p. Stefana Tymienieckiego i profesora śpiewu solowego i zespołów wokalnych p. Władysława Millera z Warszawy.

Pozatem pozostają na stanowiskach miejscowi profesorowie: Aleksander Michałowski, E. Smidowicz, T. Joteyko, A. Brandt, B. Teszner, A. Januszewski i inni.

Zapisy przyjmuje kancelarya szkoły (ul. Wólczańska nr. 23, róg Zielonej) codziennie od godz. 4—9 do 1-go lipca, a potem od 1-go września.

Początek lekcyi 15 Września.

(a) Z komitetu plantacyjnego. Pod przewodnictwem prezesa p. A. Roszkowskiego, odbyło się w ubiegły czwartek w magistracie łódzkim posiedzenie komitetu plantacyjnego, na którym po rozważeniu kilku spraw gospodarczych omawiano kwestyę stanu ogrodów miejskich przy ulicy Pańskiej, „Zródliśko” i przy ul. Mikołajewskiej.

Komisye załatwić mają poruszone sprawy w ciągu trzech dni i wyniki przedstawią na posiedzeniu komitetu w przyszłym tygodniu.

W końcu postanowiono zaprosić na członka komitetu jednego z pośród lekarzy miejscowych; dotychczas bowiem pozyskano tylko delegatów z grona adwokatów, inżynierów, ogrodników i innych stanów.

(x) Zebranie organizacyjne. W poniedziałek 22 b. m. o godz. 8 wieczorem w lokalu II-go łódzkiego Tow. pożyczkowo-oszczędnościowego, przy ul. św. Andrzeja № 3, odbędzie się organizacyjne ogólne zebranie rolniczo-przemysłowego Tow. wzaj. kredytu w Łodzi.

(x) Zebranie tokarzy. Sesa kwartalna zjednoczonych tokarzy odbędzie się w nadchodzącą środę 24 b. m. w lokalu Resursy rzemieślniczej przy ul. Widzewskiej № 117, z następującym porządkiem dziennym:

Przyjmowanie składek członkowskich; wpis majstrów; wypis uczeni na czeladników; wpis uczeni do cechu wreszcie sprawy bieżące.

Urząd starszych prosi członków o liczne i punktualne przybycie.

(i) Ze związków rob. wstążkowych. Na posiedzeniu zarządu związku zawodowego robotników przemysłu wstążkowego gubernii piotrkowskiej, przy ul. Nawrot nr. 20 dokonano podziału mandatów, a mianowicie: po p. St. Wołaku prezesem został p. O. Kunst, wiceprezesem O. Weder, sekretarzem T. Cygpol, wicesekretarzem A. Passelt, skarbnikiem R. Beker, II kasyerem O. Piątek, ławnikami A. Wolanek, O. Szur i A. Jaronowski, członkowie komisji rewizyjnej E. Klatt, Z. Efenberger i L. Eberhardt.

(a) Na Towarzystwo opieki szkolnej. W celu przysporzenia funduszy na opłatę wpisowego za dzieci sfer najbiedniejszych i należących do sfer robotniczych, jutro w niedzielę urządzona będzie o godz. 2-jej po południu w parku „Wenecya”, przy szosie pabianickiej, wielka zabawa ogrodowa.

Na program zabawy złożą się: popisy gimnastyczne, tańce, duet humorystyczny, produkcje zonglerskie, popisy magika-kobiety itd.

Ponadto danem będzie przedstawienie dla dorosłych, które wypełni operetka „Posłaniec № 6666”, komedia „Spokojny dom”, dla dzieci zaś specjalny teatr, gdzie wykonana będzie „Lalka”.

Wieczorem spalone zostaną ognie sztuczne.

Łódzki oddział Tow. opieki szkolnej, organizujący zabawę, żywi nadzieję, że zabiegi jego poparte będą należycie i że park „Wenecya” wypełni się jutro publicznością.

(x) Zabawa głuchoniemych. Stowarzyszenie głuchoniemych „Wzajemność” urządza jutro w niedzielę dla swych członków i wprowadzonych gości wielką zabawę ogradową w parku przy ul. Widzewskiej nr. 187.

Początek zabawy o godz. 2 po poł. Komunikacja tramwajami nr. 4.

(h) O likwidacyę kasy przezorności. Na przedstawienie pracowników kolei Fabryczno-Łódzkiej, dotyczące rychłej likwidacyi ich kasy przezorności, w tych dniach otrzymali oni odpowiedź w której Rada zarządzająca tej kolei wyjaśnia, że na razie trudno będzie przeprowadzić tę sprawę z powodu zakupu znacznej ilości akcji banku wileńskiego; akcje te stoją obecnie bardzo

nizko, gdyż płacą za nie 80 rb. Pracownicy kolei ponieśliby straty, gdyby teraz wypadło sprzedać te akcje.

Sprawa ta w dużym stopniu zainteresowała ogół pracowników, a zwłaszcza tych, którzy posiadają w kasie większe kapitały.

(h) Wywóz zboża. W tygodniu b. przez główne komory rosyjskie wywieziono zagranicę 13,910 pudów zboża.

(x) Z ambulatoryumu na Bałutach. Od dnia 15 maja do 15 b. m. zwracało się o pomoc lekarską 1709 osób, w tem chorych 1007, i do szczepienia ospy 702.

Chorych na ostre zaburzenia żołądka i kiszek było 177, na szkarlatynę 11, ospę 2, odrę 17, dyfteryt 5, tyfus brzuszny 1, biegunkę krwawą 21, influenzę 60, koklusz 13, płucne choroby 175, inne rozmaite choroby 523.

(e) Otlary na pogorzalców. Generał-gubernator warszawski pozwolił na zebranie w obrębie gubernii piotrkowskiej ofiar dobrowolnych, w ciągu 6 miesięcy, na rzecz pogorzalców osady Grocholice, pod Bełchatowem, w pow. piotrkowskim.

Jak wiadomo, osadę Grocholice nawiedził w dniu 23 maja r. b. groźny pożar, który zniszczył doszczętnie 83 zagrody gospodarcze i pozabawił dachu i mienia kilkaset osób.

Zbieraniem ofiar zajmie się komitet, złożony z miejscowego duchowieństwa i wybitniejszych obywateli.

(e) Zgon lotnika. Wczoraj rano lotnik Pawłow, który — jak to onegdaj obszernie donosiliśmy — uległ ciężkiemu wypadkowi w Częstochowie, zmarł w klinice d-ra Nowaka, gdzie po przybyciu żony przeniesiony został ze szpitala miejskiego Panny Maryi.

(i) Redaktorzy żargonówek pod sądem. Gubernator piotrkowski polecił oddać pod sąd redaktorów odpowiedzialnych żargonówek łódzkich „Lodzer Tageblatt” Ugera i „Najes Lodzer Morgenblatt” Ostrowskiego, z artykułu 1012<sup>a</sup> p. 2 ustawy karnej za niedostarczenie komitetowi warszawskiemu do spraw prasowych numerów dzienników dla kontroli.

(e) Sprawy polityczne. Wczoraj IV departament izby sądowej warszawskiej na kadencji w Piotrkowie, rozpatrywał między innymi następujące sprawy.

1. Sprawę mieszkańca Częstochowy Antoniego Zmudzkiego z 2 cz. 102 art. nowej ustawy karnej o należenie do P. P. S., skazując go na pozbawienie wszystkich praw i przywilejów i zesłanie bezterminowe do oddalonych miejscowości Cesarstwa.

2. Sprawę mieszkańców Łodzi, Teodora Szymańskiego 24 lata, Pawła Bielawskiego 34 lata i Józefa Frejtaka 22 lata, oskarżonych z 2 cz. 102 art. nowej ustawy karnej o należenie do Łódzkiego Narodowego Związku Robotniczego.

Oskarżeni aresztowani byli w listopadzie 1912 r.

Izba skazała wszystkich na pozbawienie praw i przywilejów i Szymańskiego na 4 lata ciężkich robót, oraz osiedlenie, zaś Bielawskiego i Frajtaka na zesłanie bezterminowe do oddalonych miejscowości Cesarstwa.

(d) Na gorącym uczynku. Dziś o godz. 9-jej rano do mieszkania Margulesa przy ul. Zawadzkiej nr. 18 zakradł się złodziej, otworzywszy drzwi wytrychem. Rzemieszka zauważył stróż miejscowy Adam Pacak i usiłował go przytrzymać, lecz ten uderzeniem pięści powalił go na ziemię i usiłował zbiedz. Na krzyk stróża zbiegli się jednak lokatorzy i złodzieja przytrzymali, oddając następnie w ręce policyi. Jest to notoryczny złodziej Abram Kon, znany z przezwiska „Prezes”. Znalaziono przy nim pęk wytrychów i inne narzędzia.

Stróż ma wybite dwa zęby.

(x) Ze straży. W poniedziałek, 22 b. m., o godzinie 7-jej wieczorem odbyła się ćwiczenia I-go oddziału straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

(d) Spis koni. Dziś rano w Tatarsku przy ulicy Nowo-Spacerowej dokonano spisu koni na potrzeby wojskowe zapisanych w 6 cyrkule.

(d) Okradzenie sędziego. Onegdaj okradziono sędziego pokoju 7-go rewizu p. Smirnowa na dość znaczną sumę. Złoczyńców nie wykryto.

(d) Znaczna kradzież. Z mieszkania Rozalii Konkowskiej przy ul. Nawrot № 2 nieznanymi złodziejami skradli różne rzeczy, wartości 4,000 rb.

(h) Zapalenie się sadzy. Wczoraj o godzinie 10 wieczorem wezwano I-szy oddział straży ogniowej ochotniczej i straż miejską na ulicę Aleksandrowską № 54, gdzie zapaliły się sadze.

Ogień w zarodku ugaszono.

(p) Przejechana tramwajem. Wczoraj wieczorem na ul. Srebrzyńskiej obok cmentarza tramwaj przejechał Lenie Droże, robotnicę fabryczną, lat 28, miażdżąc jej prawą nogę.

Po nałożeniu jej opatrunku na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, w stanie ciężkim odwieziono ją do szpitala Czerwonego Krzyża.

(p) Zamach samobójczy. Dzisiejszej nocy przy zbiegu ulic Piotrkowskiej i Cegielnianej F. Władysława, lat 24, usiłowała otruć się karbolem.

Po udzieleniu desperatce doraźnej pomocy na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, w stanie ciężkim odwieziono ją do szpitala Aleksandra.

Przyczyna rozpaczliwego kroku nieznaną.

(p) W maszynach. Na ulicy Placowej № 21 Adam Kaczmarek, robotnik fabryki Rychtera, lat 32, uderzony maszyną, odniósł rany głowy i prawego obojczyka.

— Na ul. Pasz Szulca № 121 Franciszka Szrutko, robotnica fabryki Hoffmana, lat 30, w maszynie, na której pracowała, odniosła rany szarpane lewej ręki.

W obydwu wypadkach doraźnej pomocy nieszczęśliwym udzielił lekarz Pogotowia.

(p) Z rusztowania. Na ul. Średniej № 107 H. Kroczyk, malarz pokojowy, lat 20, spadł z rusztowania wysokości I-go piętra i odniósł rany prawego boku, nogi i ręki.

Pierwszy opatrunek na miejscu wypadku nałożył mu lekarz Pogotowia.

(p) Z ulicy. Na ul. Piotrkowskiej № 124 znaleziono wczoraj Juliana Dr., bez zajęcia, lat 33, w zupełnym wyczerpaniu sił z głodu i choroby.

Nieszczęśliwej doraźnej pomocy udzielił lekarz Pogotowia.

\*

(e) Zamknięcie Jarmarków. Z rozporządzenia gubernatora piotrkowskiego zamknięte zostały jarmarki na trzode chlewną, bydło rogate i mięso surowe w Nowem Mieście w pow. rawskim z powodu pojawienia się w tej okolicy choroby pyska i racic, zwanej „jaszczur”.

(d) Podpalenie dla kradzieży. W tych dniach we wsi Sikawa w pow. łódzkim w zagrodzie włościańskiej Bolesława Adamczewskiego wybuchł wielki pożar, który strawił budynki gospodarskie i wszystkie narzędzia rolnicze, przyczyniając właścicielowi strat na 800 rub. Na miejscu pogorzeli znaleziono bańkę od nafty, wobec czego zaszło podejrzenie, iż pożar wynikł z podpalenia. Podczas pożaru zginęły ukryte w pościeli 100 rub. gotówka, oraz weksle na sumę 700 rub.

Ponieważ przybiegłym na ratunek sąsiadom wydało się podejrzanem zachowanie się służącej Adamczewskich 18-letniej Władysławy Kosior, wzięto ją więc na spytki i zagrożono... wróżką. Przestraszona ostatnią groźbą dziewczyna przyznała się do podpalenia i zeznała, że uczyniła to z namowy swego ojca Walentego Kosiora w celu dokonania kradzieży pieniędzy, które następnie zakopała. Pieniądze i weksle we wskazanym miejscu odnaleziono, zbrodniczą zaś rodzinę oddano w ręce władzy.

(i) Przy pracy. Na folwarku Brudniki pod Zgierzem podczas miłocenia zboża w młockarni, uległa połamaniu ręki w trybach maszyny 14-letnia dziewczynka Józefa Woszyńska. W stanie ciężkim przewieziono ją do szpitala powiatowego św. Aleksandra.

## S Z T U K A.

(x) Benefis dyr. Brandta. Wielki koncert ogrodowy T-wa muzycznego im. Szopena na benefis dyr. Brandta w parku Staszycy w dniu jutrzejszym odbyć się mający, zainteresował szerokie sfery naszego miasta tak ze względu na przebogaty program, jak i ze względu na udział wybitnych solistów.

Przed koncertem odbędzie się zabawa ogrodowa.

Początek zabawy o godz. 5; koncertu o 7 i pół wiecz.

(x) Ze sfer muzycznych. Znany w mieście naszym wybitny artysta-muzyk, p. Tadeusz Mazurkiewicz powołany został na stanowisko profesora klas teoretycznych (harmonia, kontrapunkt, solfiedžio) w szkole muzycznej p. H. Kijeńskiej.

## Z WARSZAWY.

\* Katastrofa budowlana.

Wczoraj około godz. 2 po poł. przy domu

na ul. Pawiej № 77, runęła część ściany, przywalając ciężarem swym robotnika Wasiljewa Zinowiewa.

Pomimo natychmiastowego ratunku, wydo było Z. ze słabymi oznakami życia. Przewieziony natychmiast do szpitala św. Ducha, Z. zmarł w godzinę po wypadku.

\* Ofiara narzeczonego.

Córka zamożnego gospodarza wiejskiego z gm. Pawłów pow. konstantynowskiego 23-letnia Zofia K. przyjechała niedawno do Warszawy, w celu nauczania się krawiecczyny. Będąc przystojną K. wkrótce znalazła „narzeczonego”, który przedstawił się jako syn „obywatela” z Mokotowa, Stanisław Jankowski.

W zeszły wtorek „narzczony” K. przyprowadził do niej drugiego młodzieńca i przedstawił go, jako swego starszego brata, poczem wszyscy wyjechali kolejką na spacer do lasu wawerskiego.

Tutaj zniewoliwszy K., porzucili ją w lesie, a sami uciekli.

Zbezczeszczona dziewczyna zameldowała o tem policyi, ale gwałcicieli znaleźć nie można, gdyż nazwisko ich było zmyślone.

## Sprawa ordynata Bispinga.

Jak wiadomo, drugi departament izby sądowej, po rozważeniu skargi p. Bispinga, postanowił poddać go oględzinom lekarskim, w celu zbadania stanu jego zdrowia.

Po upływie kilku godzin, z rozporządzenia prokuratora izby sądowej przybyli do więzienia śledczego dr. Behrens, dr. Józef Zawadzki i wiceprokurator sądu okręg. p. Sołowiew.

Lekarze, zbadawszy p. Bispinga w obecności przedstawiciela władzy prokuratorskiej, stwierdzili silnie rozwiniętą chorobę nerek, rozstrój nerwowy i ogólne osłabienie.

Ostateczna decyzja izby sądowej czy ord. Bisping będzie wypuszczony na wolność za kaucją, zapadnie w dniu dzisiejszym.

Jeden z więźniów, przebywających w więzieniu radomskim, zawiadomił warszaw. władze sądowe, iż to on dokonał kradzieży z biurka w pałacu teresiańskim na trzeci dzień po zamordowaniu księcia Władysława Druckiego-Lubeckiego.

Jak wiadomo, sprawa o tę kradzież została wyłączona z procesu o morderstwo.

Więźniów ów ma być sprowadzony do Warszawy.

## Z KRÓLESTWA.

**Nowa kolej.** Grodzieckie t-wo kopalń węgla i t-wo „Saturn” otrzymało pozwolenie na budowę nowej odnogi kolejowej od st. Grodziec do wsi Wołkowice-Komorne. Odnoga będzie zbudowana kosztem towarzystw ze starych materiałów kolei nadwiślańskich. Po wybudowaniu jej nowa odnoga wraz z pozostałą odnogą grodziecką, długości 11 w., przechodzi na własność skarbu i służyć będzie do ogólnego użytku.

**Zamknięcie kancelaryi rejentalnej.** Z Lublina donoszą, że w tych dniach zamknięta została kancelarya znanego i powszechnie cenionego w Lublinie rejenta p. Piotra Turczynowicza, w wykonaniu wyroku Izby sądowej, zatwierdzonego przez senat. P. Turczynowicz skazany został, jak wiadomo, za użycie w swoim czasie przy spisaniu aktu wyrażenia: „Poddani Królestwa Polskiego”.

**Napad zbrojny bandytów.** Przed kilku dniami czterech uzbrojonych bandytów napadło w nocy pod Puławami na dom włościanina Antoniego Krasuckiego, stojącego w lesie około Bobrownik. Dwu z nich, zabrawszy przemocą z domu 16-letnią córkę Krasuckiego Józefę, zaciągnęli ją do lasu i tam ją zniewolili. Dwaj drudzy tymczasem, związawszy K., rozbili kufer i zabrali rzeczy i trochę pieniędzy w ogólnej sumie rb. 50, poczem najspokojniej odeszli. Dwóch bandytów ujęto i osadzono pod kluczem.

Z tajemnic handlu zbożem. W Lublinie istnieje

je 7 składów hurtowych zbożowych, należących do żydów, mianowicie przy rogatce warszawskiej, przy rogatce lubartowskiej, za rogatką Piasecką, na trakcie piaseckim przy ul. Fabrycznej koło mostu, na Kalinowszczyźnie i przy rogatce na Rury.

Z powodu tego rodzaju rozplanowania tych składów, całe miasto jest niemi opasane i skutkiem tego ani jedna fura włościańska ze zbożem nie może się wkraść do miasta, aby jej nie zauważyli agenci składników, którzy skupują zboże przed rogatkami, monopolizując w ten sposób w swych rękach tę ważną gałąź naszego handlu.

## Z LITWY I RUSI.

**Zgon ordynansa ks. Józefa.** Pod Korcem umarł szlachcic chodackowy, Paweł Paszkowski, b. ordynans ks. Józefa Poniatowskiego. Paszkowski dożył 124 lat wieku.

**Rozbójniczy napad bandytów.** Na drodze z Taraszczy do Olszanicy w pobliżu wsi Truszy, w pow. kijowskim bandyci napadli onegdaj na furmankę z trzema podróżnymi.

Bandyci najpierw odebrali woźnicy pieniądze a potem zastrzelili jego i żyda, dwie zaś córki duchownego z pobliskiej wsi udusili, uprzednio zniewoliwszy jedną z nich.

Zwłoki woźnicy i żyda znaleziono na drodze, zamordowane zaś dziewczyny leżały w życie.

Podjezanych o napad aresztowano.

**Dramat na cmentarzu.** Na cmentarzu katolickim w Kijowie obok grobu niedawno zmarłej ś. p. Anieli Nesterowiczowej zauważono onegdaj w stanie nieprzytomnym jakąś młodą pannę, która w ostatnich dniach stale grób odwiedzała.

Desperatką tą jest córką zmarłej, którą rozpacz po stracie ukochanej matki doprowadziła do samobójstwa.

Stan chorej, która zażyła trzy flakoniki kokainy, jest prawie beznadziejny.

## Z CESARSTWA.

**Z akademii duchownej.** Ubiegłej niedzieli, dn. 14 b. m., odbyła się uroczystość zamknięcia roku szkolnego w katolickiej akademii duchownej w Petersburgu.

Stopień kandydata św. Teologii, akademii przyznała 19 słuchaczom, stopień magistra św. Teologii 5 słuchaczom. Z tych ostatnich stopień magistra otrzymali: ks. Pyrzakowski i ks. Suski z Warszawy, ks. Nowicki z Petersburga, ks. Kłikno i ks. Penkowski z Kowna.

**Katastrofa lotnicza.** Wczoraj w Petersburgu na lotnisku wojskowym poranił się śmiertelnie podczas wlotu lotnik Jankowski, b. instruktor warsz. szkoły lotniczej.

Stan jego jest b. groźny.

**Smutny koniec zabawy.** „Riecz” otrzymała z Rygi telegram treści następującej: d. 14 b. m. w obwodzie Szeremietiewskim grono oficerów 16 pułku huzarów po wesołej zabawie pragnąc zrobić przyjemność towarzyszącym im damom, kazało o g. 5 r. zagrać pobudkę, uszykowało szwadron w ordynek bojowy i kazało przepłynąć przez Dźwinę.

W drodze powrotnej ludzie i konie bardzo znużone, zostali odsunięci przez prąd na głębie, gdzie utonęło 6 huzarów, a kilkunastu odniosło rany.

Wraz ze szwadronem przepływało rzekę 2 oficerów, jednego z nich z trudem uratowano.

Winowajca katastrofy dowódca szwadronu rotmistrz Holman został usunięty ze stanowiska.

Wdrożono śledztwo.

**Precz z „matuszką”.** W Carycynie używanie wyrazów obelżywych przez ludność miejscową doszło do takich granic, iż z inicjatywy jednego z radnych, prof. Strokowa, rada miejska uznała za konieczne zająć się obmyśleniem środków walki „ze wstępnym obyczajem” i zamierza wydać przepisy obowiązujące, wyznaczając kary za używanie nieprzyzwoitych słów i wymyślanie.

## Z dzielnic polskich.

—?—

**ZE LWOWA.** Przyjazd Bilińskiego. Wczoraj przybył tu wspólny minister skarbu Biliński.

Pobyтови temu przypisują wielkie znaczenie.

— **Obrazy Siemiradzkiego.** Na wczorajszym posiedzeniu rady miejskiej postanowiono zakupić kilka obrazów Siemiradzkiego, znajdujących się obecnie w Odesie, za sumę 45 tys. koron.

— **Oberwanie chmury we Lwowie.** Wczoraj w południe nastąpiło tu oberwanie się chmury w połączeniu z olbrzymią burzą i gradem.

Wiele domów zostało zalanych. Straty są znaczne.

## O język polski w ziemi chełmskiej.

(Tel. „Rozwoju”).

Lublin, 19 czerwca.

Dziś zjazd sędziów pokoju rozważał w drodze apelacyjnej sprawę członków zarządu Tow. wzajemnego kredytu w Chełmie, skazanych przez sędziego pokoju w Chełmie na 50 rb. grzywny lub tydzień aresztu za to, że szyld Towarzystwa miał napis nie tylko w języku rosyjskim, lecz i w polskim.

Zjazd wyrok zatwierdził, zmieniając tylko jego redakcję, mianowicie skazując nie Towarzystwo w osobach członków zarządu, lecz osobie: Edwarda Ratajewicza, Piotra Drzewińskiego i Edwarda Łuczakowskiego.

W pozostałych osiemnastu analogicznych sprawach o napisy w dwu językach na szyldach zjazd wyroki skazujące sędziego pokoju w Chełmie zatwierdził.

Wszyscy skazani wnoszą skargi kasacyjne do senatu.

## Zatarg grecko-turecki.

(Tel. „Rozwoju”).

Wiedeń 20 czerwca.

Posel grecki Crikaris przyjęty został przez hr. Berchtolda, z którym odbył dłuższą konferencję. Podobno mocarstwa zgadzają się zasadniczo na wysłanie delegatów swych do komisji, która ma zająć się zbadaniem zarzutów podnoszonych przez greków przeciwko Turcji.

**Białogród, 20 czerwca (wł.).** Rząd serbski wobec zaostrzenia się sytuacji na Bałkanach i grożącej wojny turecko-greckiej, powołał pod broń 2 dywizję wraz z rezerwami; trzyma je w zupełnym pogotowiu wojennym.

**Rzym, 20 czerwca (wł.).** Z Konstantynopola donoszą, że zmobilizowano 4 wielkie krążowniki w celu ścigania kontrabandzystów greckich i uniemożliwienia dowozu towaru z Grecji.

## Powstanie w Albanii.

(Tel. „Rozwoju”).

Rzym, 20 czerwca.

Doniesienia z Albanii brzmią w dalszym ciągu bardzo pesymistycznie. Malsorzy i mirydyci odmawiają posłuszeństwa oficerom austriackim i holenderskim, którzy ze swej strony nie chcą prowadzić w bój zdemoralizowanych band.

**Durazzo 20 czerwca (wł.)** Nadeszły tu wiadomości, że Azisa paszę, który z 1,500 albańczykami miał dążyć na odsiecz Durazzu, osaczyli powstańcy i pokonali. Inna wersja podaje,

że dopuścił się on zdrady i przeszedł na stronę powstańców.

Rządy włoski i austriacki upoważniły okręty swe do używania armat i innej broni palnej w razie, gdyby rodzinie księcia groziło niebezpieczeństwo.

Paryż 20 czerwca (wł.) „Journal“ donosi z Durazzo, że starcia pomiędzy Włochami i Austriakami przybierają tam formy coraz ostrzejsze. Austriacy są zwykle stroną zaczepiającą. Oficerowie austriaccy rozbijają się po mieście i zachowują się wobec Włochów w sposób prowokujący. Demonstracja nienawiści staje się zupełnie jawną. Ponieważ rząd albański wyraźnie sprzyja Austriakom i toleruje ich zachowanie się, przeto wojska włoskie i ludność są rozgoryczone.

## Trzy wielkie katastrofy.

(Tel. „Rozwoju”).

Bruksela, 19 czerwca.

W kopalni Vieille Marihaye pod Leodyum wszczął się pożar. Dwustu górników zdołano ocalić, ale 200 innych jest jeszcze odclepych od światła i grozi im uduszenie.

Paryż, 19 czerwca.

Straszna katastrofa wydarzyła się wczoraj o godz. 6-ej po poł. w Mont St. Gracien. Budowany na linii kolejowej z Nicei do Cunes wielki tunel zawalił się na całej swej długości i przygłócił 40 robotników. Dotychczas wydobyto 13 trupów.

Londyn, 19 czerwca.

Z Calgary, w stanie Alberta w Kanadzie, nadchodzi telegram, donoszący, że w kopalni węgla Hillrest w pobliżu Fernie wydarzył się wielki wybuch. Dotychczas podają liczbę zabitych górników na 600 do 700. Do wieczora wydobyto 50 trupów.

## TELEGRAMY.

Zelżenie króla Ferdynanda.

SOFIA, 16 czerwca (wł.) Prasa bułgarska stwierdza z oburzeniem, że król Ferdynand bułgarski, powracając z Węgier i przejeżdżając przez część terytorium serbskiego, był na stacyach przedmiotem obelg i pogroźek ze strony ludności serbskiej, która go poznała.

Z powodu zajść tych poseł serbski w Sofii wyraził przesowi ministrów imieniem swego rządu żywe ubolewanie.

Wybuch na okręcie.

RZYM, 19 czerwca (wł.) Z Adenu donoszą: Na okręcie włoskim „Giuliano“ nastąpił wybuch pocisku działowego, skutkiem czego 2 marynarzy poniosło śmierć na miejscu, 1 odniósł ciężkie rany.

Pani Pankhurst.

LONDYN, 19 czerwca (wł.) Przywódczyni sufrażystek, głośna Sylwia Pankhurst, otrzymała nareszcie, po długich staraniach audyencyę u prezesa ministrów Asquitha.

Katastrofa kolejowa.

LONDYN, 19 czerwca (wł.) Z Inwernest (Szkocya) donoszą: Skutkiem zapadnięcia się mostu kolejowego pociąg pociąg pospieszny runął do rzeki, przyczem 3 pasażerowie ponieśli śmierć na miejscu, a 20 ciężkie rany.

Wrzanie w Chinach.

LONDYN, (wł.) Z Pekinu telegrafują: Rząd

chiński otrzymał wiadomość, że 30 tys. powstańców maszeruje od strony Singapore w celu strącenia Juanszikaja, znenawidzonego z powodu zamiaru przywrócenia dawnego porządku rzeczy.

Chińczycy, zamieszkujący Indye Wschodnie wyruszyli na kilku okrętach w celu połączenia się z powstańcami.

Rząd chiński zwrócił się do rządu angielskiego z prośbą, aby zabronił wyjeżdżać okrętom indyjskim z portów angielskich.

## Z ostatniej chwili.

Odwiedziny monarcho.

Berlin, 20 czerwca (wł.) Z Petersburga donoszą, że król saski przybył już do Carskiego Sioła.

Wystawa koni w Kaliszu.

Kalisz, 20 czerwca (wł.) Dziś o godz. 2-ej po poł. zostaje otwarta tu wystawa koni, na którą przyprowadzono wiele bardzo pięknych okazów. Frekwencja zapowiada się doskonale, gdyż zjazd ziemian okolicznych jest bardzo wielki.

Przestraszający obraz.

Lipsk, 20 czerwca (wł.) Sąd najwyższy Rzeszy uznał obraz Kossaka „Bitwa pod Grochowem“ za podburzający do czynów gwałtownych, wobec czego rozpowszechnianie reprodukcji tego obrazu w państwie pruskim zostaje wzbronione.

Zmiana w składzie osobistym dyplomacyi.

Berlin, 20 czerwca (wł.) Następcą hr. Szegeniego, ambasadora austriackiego w Berlinie, mianowany został książę Gotfried Hohenlohe Schillingsfürst.

Agitacja królewska.

Cetynia, 20 czerwca (wł.) Król czarnogórski wyjechał z Włoch przez Turyn do Frankfurtu nad Menem.

Zapobieganie wojnie domowej.

Londyn, 20 czerwca (wł.) Angielskie okręty wojenne otrzymały rozkaz przeszukania wybrzeża irlandzkiego w poszukiwaniach okrętów ulsterczyków, które mają podobno na pokładach armaty szybkostrzelnej.

Złagodzenie.

Rzym, 20 czerwca (wł.) Król włoski podpisał wczoraj dekret, znoszący we wszystkich miejscowościach Trypolisu z wyjątkiem Fezu i okolicy stan wojenny.

Poincare nie zasypia sprawy.

Paryż, 20 czerwca (wł.) „Figaro“ donosi, że rokowania w sprawie odwiedzin Poincarego w Sztokholmie zostały już ukończone. Poincare w drodze powrotnej z Petersburga wstąpi na dwa dni do Sztokholmu i złoży wizytę na dworze. Wizyta ta ma znaczenie jedynie aktu kurtuazyi dyplomatycznej.

Parlamentaryzm francuski.

Paryż, 20 czerwca (wł.) Na wczorajszym posiedzeniu izby przyszło do ostrych starć pomiędzy partiami skrajnej prawicy i lewicy. Socjaliści przeszkadzali wszelkimi siłami monarchistom podczas przemówień, kiedy zaś deputowani wyszli na ulicę, wywiązała się formalna bójka. Wiele osób, w tem kilku policyantów, odniosło rany. Jedną z przechodzących kobiet została tak ciężko ranna, że znajduje się w agonii.

Górą militaryzm.

Paryż, 20 czerwca (wł.) Izba deputowanych uchwaliła na posiedzeniu wczorajszym głosami 459 contra 108 zaciągnięcie pożyczki w wysokości 800 milionów franków na 3 i pół pr. do spłacenia w ciągu 25 lat.

**Podczas choroby** jednym z warunków wyzdrowienia jest regularne oczyszczenie żołądka. K. K. radca rządowy Prof. Breisky w Pradze, jeden ze znanych obecnie lekarzy chorób kobiecych, w swem orzeczeniu stwierdza, iż naturalna gorzka woda Franciszka-Józefa wyróżnia się z pomiędzy drugich słonych środków oczyszczających, gdyż przeczyszcza ona nawet przy zażyciu takowej w niewielkich ilościach i przy dłuższym użyciu nigdy nie traci swego działania. Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych. 2541

Szpieg w Szwajcaryi.

Genewa, 20 czerwca (wł.) Władze szwajcarskie aresztowały w Ellgg pewnego posła do szwajcarskiej Rady Związkowej pod zarzutem szpiegostwa na rzecz ościennego państwa.

Rewizya w mieszkaniu owego posła, którego nazwisko trzymane jest w tajemnicy, dała rezultaty obciążające.

(Telefonem z Warszawy).

**Loterya.** Dziś, jako w 9 dniu ciągnięcia 5-ej klasy 202-ej loteryi klasycznej Królestwa Polskiego, padły następujące główne wygrane:

Rb. 75,000 № 5890  
Rb. 4000 № 4780.  
Rb. 2000 № № 2843, 3666, 4582, 8423, 17523, 20,030.  
Rb. 1,000 № № 5400, 10753, 18954, 23273.  
Rb. 400 № № 2141, 4425, 4594, 8097, 8322, 10190, 13555, 20620, 20683, 22810.  
Rb. 200 № №: 1818, 3475, 7062, 12355, 14182, 15185, 16395, 22223.

## ROŻNE WIESCI.

**Żydowski aeroplan.** Żydzi zamieszkali w Palestynie postanowili ofiarować rządowi tureckiemu aeroplan zbudowany dla celów wojskowych.

Potrzebna kwota pieniędzy na zakup aeroplanu została podobno już zebrana. Aeroplan ma nosić nazwę „Izrael“.

## ODPOWIEDZI REDAKCYI.

**Panu A. H.** Najlepiej będzie, gdy po informacyi potrzebnej zwróci się Pan wprost do biura paszportowego p. Kulejewskiego, Piotrkowska № 27, tel. 14-20. My ich nie mamy.

**Panu A. N.** Lokal łódzkiego oddziału Towarzystwa rolniczego znajduje się w domu przy ul. Włocławskiej № 50, tel. 15-21. Skład narzędzi rolniczych znajduje się przy ul. Piotrkowskiej.

**P. Z. Prayb.** Dom Polski w Moskwie, obok kościoła św. Piotra i Pawła, ul. Sretenka.

**Pani S. M.** Kalendarz warszawskiego Pogotowia ratunkowego wymienia trzy szkoły dentystyczne w Warszawie, mianowicie: Szymańskiego, ul. Nowo-Młodska № 1; A. Troppa, ul. Marszałkowska 116, wreszcie Tumarkina i Eisenberga, ul. Marszałkowska № 138. W każdej z nich bezwzględnie są wprowadzone obok wykładów teoretycznych, zajęcia praktyczne.

Wylczenie dentystów i dentystek zajmuje w tym kalendarzu więcej niż cztery szpalty drobnego druku, a w liczbie osób, tam wydrukowanych, a niejednej znaleźćby można sposobność do nauki, zarówno teoretycznej jak i praktycznej.

## OFIARY.

Na „Gniazdo“ Tow. opieki nad dziećmi.  
Zamiast wieńca na gób. ś. p. Walentego Kopczyńskiego, składa 10 rb. Paulina Jarzębowska.

Na Pogotowie ratunkowe.

Stróż z ul. Konstantynowskiej składa jako karę 6 rubli.

## SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprawdzo- ny de 9 <sup>o</sup> st.	Termometr w st. C	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wia- tru (metrów na sekundę)	Wzrost
19/VI 1 popoł.	742.5	16,9	68	Pa 1	Z dnia 19/VI
19/VI 9 wiecz.	742.0	15,0	87	Pa W 1	Temperatura
20/VI 7 rano	742.4	15,8	88	Pa Z 1	max. +19,0 C. min. 11,6 C. Opadu 0,0 mm.



## W BRAZYLII.

W głąb Brazylii.—Jeszcze o rybach ludojadach.—Brazylijskie miasteczko. — Osady nadbrzeżne. — W starym forcie.

„Daily Telegraph“ w ostatnim tygodniu przyniósł list, w którym Roosevelt w niemniej zajmujący sposób mówi o ludziach, stosunkach i zwierzętach w Brazylii.

Z ramienia rządu brazylijskiego przyłączył się do wyprawy Roosevelta brazylijski pułkownik Rondon, wojskowy i geograf, Indianin, a przytem „libre penseur“, oddany gorąco pracy nad kulturą i ludzkością. Indianin ten spędził dwadzieścia cztery lata w zachodnich górach Brazylii, budując linie telegraficzne i kolejowe. Przez ten czas przebył 14,000 mil (angielskich) kraju, nietkniętego jeszcze stopą białego człowieka i wybudował 3,000 mil linii telegraficznej. Zna on wybornie plemiona indyjskie i gorąco stara się o ich ucywilizowanie, co też czasem mu się udaje. Mimo, że sam jest wolnomyślicielem i należy oficjalnie do „kościółka pozostawistów“, szerzy wśród Indian chrystyanizm, który w Ameryce południowej uważany jest za pierwszą i niezbędną oznakę cywilizacji. Ludzie dzielą się tam na „chrześcijan“ i „Indian“ i dopiero chrześcijanie mogą korzystać choćby tylko z najpierwotniejszej cywilizacji.

Wraz z pułkownikiem Rondonem wzięli udział w wyprawie różni specjaliści, a między nimi także oczywiście i operator kinematograficzny.

Rozmawiano często o rybach, ludojadach, piranach. Są to ryby krótkie a grube, w przeciwieństwie do innych ryb drapieżnych długich i smukłych. Towarzysze pułkownika Rondona opowiadali o nich straszne historie. Jednego dnia ryby te napadły koło Corumby 12-letniego chłopca i pożarły go żywcem. Pułkownik Rondon w kąpieli został napadnięty przez piranie, z których jedna odgryzła mu palec u nogi; innego dnia podczas przeprawy przez rzekę pirania wgrzyła się w pośladek jednemu z jego ludzi i tak go pokaleczyła, że biedaczysko przez pół roku leżał w szpitalu.

Nadzwyczajny wypadek zdarzył się pułkownikowi Rondonowi podczas pewnej wyprawy. Ludzie byli głodni, a nie było środków żywności. Wobec tego za pomocą dynamitu ogłuszyli ryby, a kiedy wypłynęły na wierzch, weszli do wody, żeby je łapać. Jeden z żołnierzy nie mając wolnej ręki, chciał przytrzymać rybę zębami; była to ogłuszona „pirana“, która odzyskawszy naraz przytomność, odgryzła mu większą część języka.

Kiedy indziej znowu brat jednego z członków wyprawy, porucznika Barbosa, wyjechał z obozu na przejażdżkę na mule. Muł wrócił sam do obozu, a młodego człowieka znalaziono w wodzie, ogryzionego do kości. Zdaje się, że przepławiając się przez rzekę wpadł w wodę i został napadnięty przez piranie, które ogryzły z niego ciało.

Pułkownik Rondon miał też wiele spotkań z dzikimi drapieżcami Brazylii. Paragwajskie kajmany nie rzucają się zwykle na ludzi, ale zdarza się i to. Zato wielki kajman, czyli krokodyl z Amazonki jest bardzo niebezpieczny i porywa mężczyzn, kobiety i dzieci. Raz zabił wielką anakondę, węża, który z głodu rzuca się na ludzi. Puma nie jest tak niebezpieczna, ale jaguar jest straszny. Największą plagą tych krajów są jednak roje owadów, moskitów i much bydlęcych, a zwłaszcza jadowitych os, które nieraz wypierają ludność z całych wsi. Te owady i muchy roznoszą febrę i dysenterję.

Jednego dnia zwiedziła wyprawa małe miasteczko brazylijskie, Porto Martinho, liczące 1,200 mieszkańców. Niektóre budynki publiczne były murowane, murowany był też jeden dom prywatny z wieżą zamkową; były tam też magazyny, sklepy, poczta, restauracja, sala bilardowa, sklepy brazylijskiej herbaty, uprawianej w okolicach; inne domy były przeważnie niskie ze stromymi dachami.

— Szliśmy przez szerokie, pełne pyłu ulice — pisze Roosevelt — wązkimi chodnikami. Wieczór był gorący i cichy; woń podzwrotnikowych krajów wisiła w ciężkim, grudniowym powietrzu. Przez otwarte okna widzieliśmy cienie napół u-

ś. † p.

### MARYA KALINOWSKA z DEPCZYŃSKICH,

opatrzona św. Sakramentami, po długich i ciężkich cierpieniach zmarła dnia 18 czerwca 1914 roku, przeżywszy lat 62. Pogrzeźni w głębokim smutku mąż, córka, synowie, synowe i wnuczki zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych na wyprowadzenie drogi nam zwłok z domu własnego przy ulicy Tkackiej w Pabianicach (Górka-Pabianicka) na cmentarz miejscowy o godz. 5 po poł., dnia 21 b. m., a następnego dnia na nabożeństwo żałobne do kościoła N. M. P. na Nowem-Mieście o godz. 9 rano.

2166

RODZINA.

branych mieszkańców uboższych domów; kobiety i młode dziewczęta przechadzały się w świetle księżyca.

Wszyscy, których spotkaliśmy, byli bardzo uprzejmi i kapitan małej załogi brazylijskiej i intendent, fabrykant miejscowy i drugi fabrykant i farmer, uruwagajczyk, który właśnie otrzymał dzienniki z mową, jaką wypowiedziałem w Monte Video i zachwycony był tem, co powiedziałem o demokracji, uczciwości, wolności i porządku, i katalończyk, który towarzyszył nam z małą córeczką, mówiącą już trzema językami — portugalskim, hiszpańskim i katalońskim. A ojciec jej ubolewał nad brakiem w mieście szkoły i kościoła.

Kiedy naładowano drzewo na statek, puściliśmy się w dalszą podróż. Powierzchnia rzeki była jakby szklana. Przy białym świetle księżyca przeglądały się w cichej wodzie palmy, rosnące u brzegów.

Płynęliśmy naprzód, a kiedyśmy skręcili biegi naprzeciw nas długie, srebrne języki wody, zaś w dali jak duchy podniosły się góry. Tu i owdzie płonęły na preryl ognie i czerwone ich blaski mieszały się ze światłem księżyca.

I znowu mijaliśmy składy drzewa, fabryki, chaty, to na wschodnim wybrzeżu brazylijskiem, to na zachodnim, paragwajkiem. Paragwaj znany był oddawna Europejczykom, nosił na swych falach żołnierzy, księży i kupców i do dziś dnia są nad jego brzegiem forteczki i miasteczka, pochodzące z czasów, kiedy na Mississipi biali jeszcze się nie puszczali. Dziś wzdłuż górnego brzeżu Paragwaju osady nad Mississipi wyglądały z początkiem 19 w., ale i tam wzrosło wnet zamożność i bogactwo.

Pewnego wczesnego południa przybivszy do brazylijskiego wybrzeża, zwiedziliśmy stary kolonialny fort portugalski, Koimbę. Stoi on między dwoma stromemi wzgórzami i strzeże cieśniny rzecznej. Podczas wojny zdobyli go paragwajczycy. Jest na nim kilka nowoczesnych dział i mały garnizon brazylijski. Obszerny fort znajduje się na zboczu tarasowatego wzgórza, zaopatrzony jest w bastiony, parapety i mury.

U stóp góry na nadbrzeżnej równinie, znajduje się stara wioska z domami, pokrytymi palmowymi liśćmi. W wiosce mieszka kilkaset ludzi, przeważnie oficerowie, żołnierze i ich rodziny. Jest tam tylko jedna, długa ulica. Dachy domów, przeważnie jednopiętrowych, są strome i sporządzone z liści palmowych lub palmowych gontów.

Pod stromemi lecz niskimi drzewami tu i owdzie są proste, zwyczajne ławeczki, ulica z jednej strony ma brukowany chodnik, na jednym jej końcu znajduje się mały cmentarz z grobami, między nimi niektóre są bardzo stare.

Kiedyśmy wracali przez wieś, kobiety i hałasujące dzieci stały w drzwiach lub wyglądały przez okna, były tam twarze białe, jak w Ameryce północnej, ale inny miały typ i kolor przeważnie murzyński. Podobnie jest z mężczyznami kolor skóry przechodził przez wszystkie odcienie i staje się coraz ciemniejszy.

Dokoła wisi mnóstwo czarnych sępów. Widzieliśmy też zielone drzewa, na których siedziały szare ibisy drzewne, a na innych znów drzewach dalej od rzeki w głąb kraju widać było delikatne kształty lśniące białych czapeł.

Rzeka rozszerzała się teraz tak, że miejscami podobna była do długiego jeziora. Biegła w różnych kierunkach przez niezmierną błotnistą równinę, tu i owdzie przerywaną przez niskie wzgórza.

Nigdy nie widziałem tak wspaniałego zachodu słońca. Rzeka biegła ku płonącemu horyzontowi jak gościnniec z płynnego złota, dalekie góry gorzały purpurowo wśród błot, pasy zieleni ciągnęły się wzdłuż brzegów nad czerwono-potylną wodą, a daleko przed nami wisiła noc podzwrotnikowa, ciemna i głucha.

### Tabela wygranych.

Wczoraj, jako w ósmym dniu ciągnięcia 5-ej klasy 202-ej loteryi klasycznej Królestwa Polskiego główne wygrane i stawki padły na następujące numery:

Rb. 3000 N 15189.  
Rb. 4000 N 885 16195 13590.  
Rb. 2000 N 8605 8718.  
Rb. 1000 N N 3004 11348 19688.  
Rb. 400 N N 2340 3911 9461 13289 14715 15114 16675 17518 18100 18185.  
Rb. 200 N N 2012 5545 5896 6822 7152 8319 9020 9885 9997 12785 12874 14883 15175 16569.  
Rb. 100 N N 107 512 1149 5198 4269 5055 6160 6582 9565 12364 15385 16230 16622 17996 20255 20918.

### Po rabli 80 wygrały N N N:

14 39 53 74 85 103 227 87 307 71 86 94 448 53 83  
529 34 77 662 77 90 93 96 722 35 816 19 37 48 53  
913 85.  
1009 21 77 81 86 100 54 85 217 48 30 78 81 87 364  
70 410 22 24 46 517 20 85 614 28 87 721 55 82 96 811  
50 52 84 96 906 8 62 85 86.  
2063 114 87 214 65 85 321 58 59 74 77 420 50 55  
64 69 580 614 50 51 76 95 706 35 95 844 75 79 914  
37 99.  
3008 11 37 110 66 225 56 61 66 94 564 84 95 404  
10 18 35 73 525 605 29 35 77 95 719 77 81 98 848 50 81  
926 40 97.  
4123 34 85 222 56 317 24 49 75 94 99 420 27 505  
6 11 31 98 625 92 736 58 866 914 60 83.  
5172 78 217 61 80 95 344 409 74 507 34 57 63 67  
621 62 707 55 980 89.  
6002 21 23 127 37 71 239 44 340 55 455 66 501 25  
59 603 33 46 68 74 778 830.  
7051 85 88 114 26 69 71 81 418 52 60 70 548 86  
608 93 97 763 824 30 73 95 903 58 55 76.  
3004 21 34 94 119 30 67 92 224 52 92 93 97 308  
53 414 584 624 59 54 67 743 44 66 831 52 975.  
9009 67 72 118 228 32 45 365 407 55 60 517 24 58  
604 33 42 724 20 51 54 94 810 56 58 69 929 42 55 68 88.  
10004 14 30 34 65 88 128 45 54 95 205 12 83 517  
88 472 91 96 538 41 68 84 806 700 2 4 809 15 18 79 86  
902 3 24.  
11006 81 124 94 95 211 50 41 46 75 79 301 5 45  
441 60 69 529 52 641 85 87 90 721 48 811 27 31 46 87  
937 85.  
12008 108 9 41 58 59 62 228 73 318 75 425 25 69  
74 529 31 602 37 40 46 64 71 713 23 69 76 856 80 92  
901 9.  
13029 88 180 95 271 87 344 515 26 600 28 85 708  
800 859 65.  
14016 61 178 96 266 77 98 381 96 98 451 54 86 601  
12 35 53 746 808 16 33 60 88 911 85.  
15026 27 71 76 143 69 88 243 59 76 311 19 49 89  
452 99 528 30 67 72 77 89 93 641 737 57 90 95 306 39  
55 65 77 85 905 14.  
16041 136 57 263 67 78 89 98 302 21 81 484 608  
78 703 63 873 85 912 26.  
17014 26 72 86 119 65 75 89 207 8 17 52 78 322  
49 54 526 58 60 605 49 58 738 45 50 59 98 821 28 99  
935 71.  
18095 23 38 62 153 84 91 205 98 373 79 495 609  
83 752 813 74 904.  
19055 89 199 230 49 511 19 65 413 17 55 59 80 89  
563 626 36 42 89 728 800 68 911 55 45.  
20067 109 15 89 203 17 20 50 342 49 450 526 54  
63 82 99 621 30 742 832 64 827 51 64.  
21010 25 40 50 99 245 338 45 57 68 465 99 500 41  
43 81 616 31 43 55 727 42 55 62 915 27 47.  
22072 87 91 214 378 80 416 58 514 18 635 84 708  
25 79 95 805 21 30 985.  
23075 77 84 86 105 41 55 87 224 97 300 5 15 65  
444 49 51 58 65.

### HUMOR.

Komplement jest drobną monetą na rynku miłości.

Kiedy mąż jest do niczego, żona zdolna jest do wszystkiego.

Nie nosz na rękach twej żony, gdyż wtedy najprędzej postawi ona krok fałszywy.

**Dr. med. P. BRAUN**  
były asystent kliniki berlińskiej,  
choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe  
Przyjmuje: 9/1, — 1/1, 5—9. Dla pań: 3—5: osobna poczekalnia. 1100

KRÓTKA 4. Tel. 35-35.

**ZARZĄD „GNIAZDA”** 2150**Kódzkiego T-wa Opieki nad dziećmi**

składa w imieniu sierot serdeczne „Bóg zapłać” za pełną poświęcenia pracę przy loterii na rzecz instytucji. Paniom: Brodeckiej, dr-wej Brinkenhoffowej, Grodzickim, Galdynowiczównie, Fiszerowej, Hykielowej, Karasińskiej, Kopczyńskiej, Majewskiej, dr-wej Olszewskiej, Rodiczewowej, Sojeckim, Wellównie, Wiśniewskiej. Panom: Draemu, Fiszerowi, Hykielowi, Iwańskiemu, Jarmickiemu, Kornackiemu, dr. Kubala, ks. Malczyńskiemu, Polowi, Rymkiewiczowi, Wiśniewskiemu, oraz za łaskawe ofiary firmom pp.: baronowej Heinzel, Barcińskiego, L. Geyera, H. Grohmana, Hoffrichtera, Haesslera, Kindermana, Leonhardta, I. Pomanńskiego, Rosenblatta, „Singer”, Szöffera, Szütza.

**Różne mieszkania**

do wynajęcia od 1-go lipca b. r., złożone z 4, 5 i 6 pokoi z wszelkimi wygodami, front od Piotrkowskiej i od Zachodniej, oraz inne 3 i 4 pokojowe w oficynach.

**Lokal na kantor lub skład** na parterze passażu na wprost bramy od ul. Piotrkowskiej, 1440 stóp kwadratowych podłogi, z oknami wystawowymi także od lipca b. r. lub potem do wynajęcia. Do pomienionego może być dobrane od lipca roku przyszłego jeszcze 1030 stóp kwadratowych również z oknami wystawowymi.

**Sklepy w podwórzu** oraz inne lokale na parterze oficyn zdadne na cele handlowe, a mogące być przerobione na sklepy również od lipca b. r. do wynajęcia.

Rozmówić się i oglądać można codziennie od godziny 12 w południe. Wszelkie kombinacje najlepiej osobiście. W razie niezastania można piśmiennie naznaczyć czas rozmowy.

Zarząd domów T. WERNERA i S-ki  
Lódź, Piotrkowska № 17

2122 **FELIKS PRZEDPEŁSKI.**

**OGRÓD KONCERTOWY** przy hotelu Manteuffla

Dziś i codziennie koncerty orkiestry Symfonicznej Warszawskiej pod dyr. prof. warsz. Towarzystwa muzycznego, p. Bronisława Szulca.

Wejście 40 kop., uczniowie 20 kop. Abonament 3 rb. kop. 60. W piątki koncerty symfoniczne. Wejście 60 kop., uczniowie 30 kop. Abonament nieważny. 1931  
Początek koncertów o g. 8 i pół wieczór.

**Nowy środek na porost włosów.**

Na mocy udzielonego mi pozwolenia przez Warszawski Urząd Lekarski z d. 10 września 1909 r. za nr. 5511 na rozpowszechnienie mojego wynalazku na wzrost włosów oraz swobodnego ogłaszania wydanego mi przez tenże Urząd Lekarski z dn. 15 września 1910 r., mam zaszczyt polecić mój wynalazek na porost włosów i przeciw ich wypadaniu i łupieżowi z bardzo dobrym rezultatem. Listy dziękczynne poświadczające rejentalnie, dające rekojmie o skuteczności wynalazku posiadam. Sposobu użycia udzielam osobiście.

Lódź, Średnia nr. 53 m. 8. 1902  
Marya Świątkowska.

**SKLEP POLSKI**

poleca: firanki, hafty bielizniane i na suknie, koronki klockowe, walansjony, gipury, oraz  
**WYROBY PRZEMYSŁU LUDOWEGO:**  
klimy, dywaniki, sorwoty, fartuszki, ręczniki i płótna.

2024 **Wanda Bogucka.**  
Lódź, Widzowska 102, I piętro mieszk. 4.

2257

**MARIENBAD.**

Prof. Dr. WŁADYSŁAW MŁADEJOVSKÝ,

specjalista chorób wewnętrznych. Marienbad „Königsvilla” 2251

**Pijcie HERBATĘ własnego importu**

Warszawskiego Towarzystwa Handlu Herbatą z marką „KOPERNIK”

Jedyna w Polsce kooperatywa, sprowadzająca w wielkich ilościach herbatę bezpośrednio z miejsc jej pochodzenia. Gatunki wyborowe.

Wyłączny przedstawiciel A. HEPPEN.  
Mikołajowska № 34. Telefon 34-65. 2140

**Najtańsze Zakłady Przewozowe A. JANOWSKI**

Konstantynowska № 14. Telef. 18-08. Konstantynowska № 14.  
PRZECHOWANIE MEBLI, OPAKOWANIA I PRZEPROWADZKI ZAŁATWIA NAJTANIEJ!!! 1814

**Dr. med. P. LANGBARD**

były asystent kliniki berlińskiej  
Zawadzka 10. Telef. 33-88.

Specjalista chorób wenerycznych, przyjmuje od 8—1 i od 5—8 wiecz. Dla pań od 4—5, osobna poczekalnia. Leczenie rzeżączki i syphilisu najnowszymi środkami. Szybkie i skuteczne leczenie chronicznych stanów.

**Lecznica dentytacyjna**

**Lek. dent. St. Babrowskiego**  
ul. Rozwadowska № 1 (róg Piotrkowskiej). 653  
Czynna od 9 rano do 8 wieczór.

**Dr. H. RUEGER**

Nawrót № 1.  
Choroby wewnętrzne. Od godz. 4—6 po poł. 2535

**Dr. Leon Szayerowicz**

Akuszeria i choroby kobiece.  
Przyjmuje od 4 do 7 pp., w niedzielę od 10 do 12 w poł. 2451  
RÓZWADOWSKA 4. TEL. 10-66.

**Dr. L. Klatschkin**

Lódź, Konstantynowska 11.  
Syphilis, weneryczne, skórne, choroby dróg moczowych, niemocy płciowej.  
Przyjmuje: od 10—1 i od 6—8. Dla pań od 5—6 osobna poczekalnia. 1935

**Dr. Med. Szwarcwasser**

Piotrkowska 18. Telef. 10-82  
Spec. choroby żołądka, kiszki i przemiany materji. Analizy we własnym laboratorium. Przyjmuje: od 11—1 i od 5—7 i pół wieczorem. 857

**Dr. Feliks Skuslewicz**

Andrzeja 13  
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Przyjmuje: od 9<sup>1</sup>/<sub>2</sub> do 11-ej i od 5—8. W niedzielę i święta od 9<sup>1</sup>/<sub>2</sub> do 12-ej. Telef. 26—26. 507

**Dr. Zygmunt Zagowski**

Konstantynowska 31, tel. 36-43.  
Choroby kobiece i akuszeria. Przyjmuje do 9 rano i od 2—5 po południu 1223

**Dr. B. CZAPLICKI**

ordynator szpitala Anny-Maryi Piotrkowska 129. Tel. 32-35  
Przyjmuje od g. 11—12 rano i od 5—6<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, p. p. w niedzielę i święta od 10—11 rano. 3447

**Dr. Mittelstaedt**

Mikołajowska 37.  
Przyjm.: od 8—9 i pół rano i 5—6 i pół po poł. w niedzielę i święta tylko rano od 8—10

**Dr. S. KANTOR**

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych, dróg moczowych i włosów Piotrkowska 144, róg Ewangelickiej. Telef. 19-41.  
Przyjmuje od 8 do 2 pp. i od 5 do 9 wiecz. 509

**Dr. Leon Waclaw Olszewski**

Choroby wewnętrzne, żołądka i kiszki. Ewangelicka 5, przyjmuje do 10 r. i od 4—6 po poł. 3930

**Przejazd № 8.**

(starszy) Telef. 17-14  
**Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ**

mieszka obecnie Przejazd № 8. front, I-e piętro.  
Przyjmuje od 9<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—12 i od 6—8 w.

**Dr. Jolnicki**

Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych ul. Andrzeja № 7 tel. 1-70.  
Przyjmuje: 9—12 i 5—8, pannie 4—5. 1181

**Dr. W. FISCHER**

Chor. weneryczne, moczopłciowe skórne i zabiegi chirurgiczne.  
Przyjmuje od 10—12 rano i od 6—8 pp. Niedziele i święta 11—1. Zielona nr. 5. 402

**Lekarz-dentysta**

**G. G. G.**  
Były asystent H. Putzmana, mieszka obecnie na ul. Staro-Zarzewskiej № 47. Dojazd tramwajem № 4. 2146

**Starszy felozer**

**Piotr Golański**  
były etatowy felozer Szpitala Dz. Jezus w Warszawie

z długoletnią praktyką Wykonywa wszelkie czynności w zakresie felozerstwa wchodzące. Codziennie szczytowanie ospy świeżą krowianką RZGÓWSKA № 83, I-sze piętro. 2142

**Felozer z Buska**

2144 po długoletniej praktyce w szpitalach chorób wenerycznych i skórnych przyjmuje codziennie w Łodzi, Aleksandrowska nr. 37, R. Kaszyński, Porada 30 k. (Przy syphilisie stosowanie frykcyj).

**Dr. L. PRYBULSKI**

Południowa № 2, tel. 18-59.  
Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu Salvarsanem Ehrlich-Hata 606/914 (wśródżylnie). Leczenie elektrycznością: elektroliza (usuwanie szpecących włosów) i oświetlenie kanału (uretroskopia). Godz. przyjęć: od 8 do 2 i od 4 do 9-ej. Dla Pań osobna poczekalnia.

**Dr. med. Z. GOLC**

Choroby skórne i weneryczne ul. Mikołajowska 13.  
Godziny przyjęć: od g. 9—12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz. w niedzielę i święta i od 9 do 12 i pół. Telefon nr. 20-89.

**Dr. S. SZNITKIND**

Średnia 3.  
Specjalista chorób skórnych wenerycznych, (stosuje 606), kosmetyki lekarskiej (włosy, twarz etc). Rano od 8 i pół—11 i pół od 4 i pół—8 i pół. 120

**Dr. Marceli Gromski**

CHOROBY DZIECI.  
Telefon 22-77. . . Dzieła Nr. 9.  
Przyjmuje codziennie: od 8—9 rano i od 5—3 po południu. 901

**Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe**

**Dr. Stanisław PiękarSKI**  
PIOTRKOWSKA № 115.  
Przym.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz. kobiety od 4—5. 1351—r.

**OKULISTA**

**Dr. Roman Sobaniński,**  
b. ordynator kliniki ocznej uniwersytetu moskiewskiego przyjmuje od g. 8 do 10 rano i od 5 do 7 po poł. Przejazd 14.

**Dr. H. Salkowski**

Piotrkowska 120.  
Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki). Codziennie od 10—11 rano i od 4 do 6 po poł. Telef. 23-10. 253

**Dr. W. Dutkiewicz**

Choroby weneryczne, skórne i dróg moczowych, ul. Nawrota № 1, róg Piotrkowskiej.  
9—12 i 5—8, pannie 4—5.

**Sklep Polski**

H. PAWŁOWICZOWEJ  
Lódź, Mikołajowska 27, I p. front

Firanki, Hafty, Koronki. Białe towary. Resztki na bluzki. Sprzedaż hurtowa i detaliczna. 2090

**Ogólnie znana**

lecznica chor. zębów lekarza dent. H. Pruss  
145 Piotrkowska 145 złote korony i mosty bez podniebienia. 2015

**Pracownia haftów**

i znaczenia bielizny R. MAJURNIEWICZOWEJ  
Przejazd 16 — m. 24.  
Poprzednia ofiocyjna, 2 piętro.  
- Przyjmuje się uczennice. -



# ODEON

# „NOCNY PTAK”

Wielki sensacyjny dramat DETEKTYWÓW w 3 części. ze znak. detektywem BANKROFTEM w głównej roli.

## Fajka Kubusia.

Komiczne sceny.

Ceny zwyczajne!

2539

## Nad program: W Więzjach Przeszłości

Sensacyjny dramat w 4-ch częściach.

Świetnie zgrany „Quintett” muzyczny.

Ceny zwyczajne!

**P**otrzebne zdolne panny i uczennice do pracowni sukien, Zofii Woźniak, Średnia 20 lewa oficyna parter. 7150-2-1

**P**otrzebni: palacz-robotnik znający ślusarkę. Stangret (świadczenia) Posługaczka, Nowa 5 (róg Przejazd). 7168

**P**otrzebna chemiczka do pralni przy ul. Piotrkowskiej 64 w podwórzu. 7167

**P**iwarnia do sprzedania ul. Nowaka nr. 16. 7166-3cs-1

**P**otrzebna zdolna prasowaczka drobiazdzarka ul. Mikołajewska 54. 7162-2-1

**P**otrzebny zdolny podręczny ul. Mikołajewska 59, do krawca Płońskiego. 7160-1

**P**rosby, sprawy karne, apelacje, kasacyjne, kontrakty, paszporty zagraniczne Dawid Maków, Widzewska 36. 7130

**P**otrzebna zaraz starsza osoba na dwa miesiące na wiesieś umiejąca gotować ul. Konstancyńska nr. 48. Mleczarnia. 7051-2s-2

**P**otrzebna zdolna prasowaczka Wólczajska 91, pralnia. 7046-2s-2

**P**otrzebna chemiczka i krawcowa, Widzewska 49 Pralnia Matyldy. 6995-3cs-3

**P**otrzebne prasowaczki i pracownice pralni ul. Aleksandrowska nr. 71. 7154

**P**otrzebna dziewczyna do lat 16 do służby ul. Długa 71. Zdrójewski, zakład krawiecki. 7155-5wc-1

**P**otrzebny ciesielski podmajstrzy Wiadomość Wólczajska 211 fabryka Szwaigerta, stróż wskazać. 7147

**P**otrzebni szewcy na męską robotę i podręczni ul. Andrzejka nr. 55 m. 56. 7145

**P**oszukuje zajęcia jako uczeń handlowy, mam lat 17 katolik Radwańska 40 m. 30. 6921-3\*3

**P**rzyjmę posadę kasyerki biurowej lub inną. Kaucję mogę złożyć, świadectwa posiadam. Oferty „Promień” dla „P”. 7034-2s-2

**P**ower mało używany tanio do sprzedania (Sierpińskiego) Południowa 27. 7066-2-2

**RESZTKI** okazyjnie, sztuki nie na kostiumy damskie, garnitury męskie, duży wybór różnych materiałów na bluzki, alpaży, sztuczki na kamizelki. Łódź, ul. Juljańska 16-3 Stanisław Pacuska. 6508-10sc-5

**P**ower sprzedam Nizka nr. 8. Wiadomość w sklepie. 7159N2-1

**R**esztki wełniane na bluzki, kostiumy damskie, ubrania męskie w najlepszych gatunkach Konstanyńska nr. 5 m. 24, oficyna II piętro. 6337-6cs-4

**P**ower sprzedam tanio Piotrkowska 277, stróż wskazać. 7158-3-1

**S**przedam zaraz otomanę dębową, gramofon stylowy angielski 30 płyt, szafę sklepową solidnej roboty. Zawadzka nr. 35 (sklep narożny). 7064-2-2

**S**klep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania, tanio byle zaraz, Wiadomość, Szosa Pabianicka nr. 14 w piekarni. 7148-3-1

**S**klepowe urządzenie do sprzedania Piotrkowska 182 sklep galanteryjny 7142-3\*-1

## SWÓJ DO SWEGO!

Jedyna Chrześcijańska Sortownia używanej garderoby męskiej, ul. Piotrkowska № 174. Sortownia kupuje, sprzedaje, zamienia, wypożycza, naprawia i pierze chemicznie garderobę męską. Sortownia uprasza W.P. o łaskawe nadsyłanie garderoby do magazynu, lub o podanie swych adresów. Kupując, Sortownia płaci dobrze. 6465-12cs-5

**S**zafy sklepowe solidnej roboty tanio do sprzedania, Zielona nr. 6, m. 11. 6784-3s-2

**S**klep dystrybucyjno-kolonialny do dobrych towarów sprzedam tanio z powodu wyjazdu. Wiadomość: ul. Piwna nr. 17, piekarnia. 7095-5-2

**S**klep spożywczo-dystrybucyjny do sprzedania, Ozorkowska nr. 8 (Szlezyn). 7020-3-3

**S**klep do sprzedania spożywczo-dystrybucyjny. Wiadomość, Rzgowska nr. 11, w cukierni. 7016-3-3

**S**klep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania ul. Ludwiki (Luizy) nr. 37. 6677-10-9

**S**przedam zaraz morgę ziemi z zabudowaniami tuż przy lesie; odpowiednie na letnisko, od stacji Rokicin 1 1/2, od Zakowic 5 wiorst, Wiadomość: ul. Władzewska nr. 123, Wojtczak od 7-9 wieczorem. 6952-3s-2

**S**klep do wynajęcia przy dającej fabryce. Chojny, Wesola 5. 7144-1

**S**klep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania bardzo tanio byle zaraz z powodu kupna własności. Lipowa 44. 7088-3-2

**S**kończywszy szkołę Aleksandryjską, udzielam lekcji. Ceny niskie, Przędzalniana 13 m. 8. 7159-1

**S**zukam posady inkasenta lub woźnego mogącego złożyć kaucję (300) rubli. Łaskawe oferty w Rozwoju pod „Sumieny”. 7030-2-2

**S**klep spożywczo-dystrybucyjny do sprzedania Ogrodowa 46. 7154-3-1

**S**klep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania ul. Nowo-Zarzevska 25 (Kleina). 7131-3\*-1

**S**klep do sprzedania spożywczy z powodu zmiany interesu ul. Średnia nr. 121. 7124-3-1

**S**przedam dom o 6 mieszkań z powodu zmiany posady szafę sklepową, i różne rzeczy. Szosa Pabianicka nr. 29. 7109-1

**S**klep kolonialno-dystrybucyjny sprzedam. Wiadomość ulica Brzezińska nr. 29 u fryzjera. 7035-2s-2

**S**klep rzeźniczy z urządzeniem do sprzedania zaraz lub od 1 lipca. Wiadomość ul. Słowiańska nr. 14. 6943-3\*-3

**S**klep w dobrym punkcie przy fabryce, sprzedam, targ do sprawdzenia ul. Suwalska nr. 7. 6796-4wcs-4

**S**przedam plac 2082 lokci kwadratowych, pod Warszawą, blisko Tworek. Blizsza wiadomość także u Pytlewskiego, lub w Łodzi, Długa 72. Andrzejewski. 66975-3sp-2

**T**elefonów używanych 153 do sprzedania, które kosztowały 45 rb. sztuka, sprzedaje 12 rb. wyregulowanych. Również urządza takowe, Elektrotechnik Edward Gosiński Nawrot 61. 3902-10s-9

**T**anio do sprzedania meble ze stołowego pokoju. Andrzeja nr. 13 m. 6 od godz. 12-1. 7111-2-1

**T**anio tapicer przerabia meble materace, zawiadomienie kartą pocztową. Lipowa 32 Ruszkowski. 7108-2-1

**TANIO** szybko sprowadzam nowe paszporty, przesiedlam żony do mężów, piszę wszelkie prosby, apelacje, w niedziele i codziennie 3-10 wieczór. Zakątna 78 m. 46 róg Andrzeja, Biuralista katolik. 7164-1

**U**lica Nowo-Lagiewnicka nr. 14 jest do sprzedania nowa bryczka, nowy fason. 7044-3-5

**U**prządzenia filii piekarskiej z patentem kolonialnych towarów do sprzedania zaraz Rokicińska 27. 2126-1

**U**czeń 7-jej klasy II szkoły Handlowej (doświadczony korektor) udziela lekcji i przygotowuje do egzaminów powoakacyjnych Luiza 20. 6936-3\*-3

**U**działam buchalterii, matematyki handlowej i nauk pokrewnych, w godzinach wieczornych. Oferty: „Wychowanie Szkoły Handlowej Warszawskiej”. 6\*-5

**W**ielka tania wyprzedaż słomkowych i filcowych męskich **KAPELUSZY** różnych **CZAPEK** E. Ajer Piotrkowska 9. dla pracujących i urzędników specjalnie **USTĘPSTWO**

**UWAGA DLA PAŃ: GUŃKI** panieńskie **PO RB. 2** grubsze i skie **PO RB. 2** b. wygodne na letnie mieszkanie, ceratowe kapelusiki po 30 kop. i t. d. 7049-3sp-3

**Z** powodu wyjazdu do sprzedania zaraz, pianino prawie nowe, łóżka, materace, lastra, konsolle, różne meble. Zawadzka 23-15. 6771-3cs-3

**Z**aprzęgi na konie robocze, wyjazdowe galanteria, przybory podrózne poleca S. Skarżyński, Piotrkowska 155, ceny przystępne. 6886-3s-3

**Z**akład leżeczerski egzystujący od lat 50 jest zaraz do sprzedania. Oferty w Rozwoju pod „Zakład”. 7117-2-1

**Z**gierz, przedmieście Przybyłów na rogu ulicy Stodolnej i Staro-Dąbrowskiej jest do sprzedania dom drewniany i oficyna murowana z placem 32-140 lokci w którym znajduje się ogród owocowy nowo założony. Wiadomość u gospodarza Feliksa Lewandowskiego. 7103

**Z** Maszyny, jedna ręczna Singer, meble z kilku pokojów natychmiast muszą być sprzedane bardzo tanio. Piotrkowska nr. 190 m. 1 oficyna. 7157-2-1

**Z** pięć latni ciemny kasztan, walech, dobry kłusak pod siodło i do zaprzęgu w parę i pojedynkę, tanio do sprzedania. Targowa 20 Schlee. 7077-3-2

**Z** 50 pudów słoniny, świeżo solonej zaraz do sprzedania. Wiadomość Szosa Kocińska nr. 57, skład wędlin. 6953-2-2

**3000** rubli potrzeba na pierwszy numer hipoteki podmiejskiej, Oferty w Rozwoju pod literami „G. W”. 7115-1

**3000** rb. do wypożyczenia na pierwszy numer hipoteki łódzkiej 8 procent, Rzgowska nr. 12 (Kanicki). 7103-2-1

## Wycieczki po morzu

dla przyjemności  
OKRĘTAMI PÓŁNOCNO-NIEMIECKIEGO LLOYDA  
w 1914 r.

**Do Norwegii**  
okrętem „Schleswig”  
cena przejazdu 300 Mk. resp. 350 i wyżej.

Wyjazd z Kiela	4 Lipca	powrót	21 Lipca
„ z Bremy	24 „	„	7 Sierpnia
„ z Bremy	11 Sierpnia	„	25 „

**Do Bieguna**  
okrętem „Prinz Friedrich Wilhelm”  
cena przejazdu 550 Mk. i wyżej.

Wyjazd z Bremy 18 Lipca powrót 15 Sierpnia.

**Po morzu Śródziemnym**  
okrętem „Schleswig”  
cena przejazdu 550 Mk. i wyżej.

Wyjazd z Bremy 30 Sierpnia powrót 23 Września.

Blizsze informacje, prospekty oraz bilety  
otrzymać można w Agenturze  
Póln.-Niem. Lloyd'a w Warszawie, Leszno 27.  
1489

### Zarząd drogi żelaz. Fabryczno - Łódzkiej

niniejszem podaje do powszechnej wiadomości, że na stacji Łódź-Fabryczna w d. 9 czerwca st. st. 1914 r. o godz. 10 rano, na zasadzie artykułu 84 Ogólnej Ustawy Ros. drog żelaznych będą sprzedane z głośnej licytacji niewykupione towary przybyłe za frachtami: Warszawa posp. W. W. 172529 kartofle, wysyłający S. Jonas dla okaziciela, zaliczenie rub. 63 kop. 15, bez dowodów 2 bele manufaktury, cechy 11826; K. E. 2627 wagi 4 pudy 6 funt, Moskwa Tow. Aleksand. 3016 korniszony, wysyłający T-wa Keller, dla okaziciela zaliczenie rub. 22 kop. 62.

W razie gdyby licytacja w dniu wyżej oznaczonym do skutku nie doszła, to powtórna ostateczna sprzedaż odbędzie się na stacji Łódź-Fabryczna w d. 10 czerwca st. st. 1914 r. o godz. 10 rano. 2543

### Zagubione dokumenty

**A**ntoni Zupkowski zagubił kartę A od paszportu, wyd. z fabryki Proppe i Fiedler. 7113

**J**an Lange zagubił paszport, wydany z gm. Chocim, gub. kaliskiej. 7080-3-2

**J**an Ciesla zagubił kartę od paszportu, wyd. z fabr. Szic i Hampe. 7099-1

**S**tradzono bilet nr. 10529 loterii Warszawskiej klasycznej do klasy V-tej. 7165-3-1

**S**tanisław Szulc zagubił paszport, wyd. z gm. Łaznów pow. Brzezińskiego gub. Piotrkowskiej. 7116-3-1

**W**ojciech Bieniek zagubił paszport, wydany z gm. Machory, gub. radomskiej. 7037-3-2

**W**ładysław Pabich zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Józefa Richtera. 7082

**W**iera Grygoriewna Drużkina zagubiła paszport zagraniczny, wyd. przez gubernatora Lillandzkiego, znalazca zechce oddać do D-ra Donchina, ulica Zielona 11. 7110-3-1

**Z**aginął paszport, wydany z gm. Piątek, pow. łęczyckiego, gub. kaliskiej, za nr. 486 na imię Bolesława Janłowski. 6-3-2

**Z**aginął paszport, wydany na imię Z. Anny Włczak z gm. Kańczew, pow. łęczyckiego, gub. kaliskiej. 7079-3-2

**Z**aginął paszport na imię Józefa Malika wydany z pow. Rzewskiego, gub. radomskiej. 7107-3-2

**Z**aginął paszport na imię Erna Trelenberg, wydany z gminy Bugajów, gub. piotrkowskiej. 7033-3-3

**Z**aginęła karta od paszportu, na imię Tomasza Błaszczak, wyd. z tab. D. Najgolberg. 7118

**Ogród koncertowy Pfaffendorf.** W Niedzielę i Poniedziałek 21 i 22 czerwca: **JESZCZE DWA WIELKIE KONCERTY** KAPELI KEKSHOLMSKIEGO LEIB-GWARDYI PUŁKU CESARZA FRANCISZKA JÓZEFA Z WARSZAWY pod kierunkiem kapelmistrza Pana WILDE.  
W niedzielę: początek o godz. 3 i pół po poł., zakończenie o godz. 11-ej. Wejście 25 kop., dzieci 10 kop. W poniedziałek po poł. o godz. 3 i pół zabawa dziecięca z pochodem przez ogród, tańcami i gratisowemi niespodziankami. Wejście dla dzieci 10 kop., dla dorosłych koncert wieczór pożegnalny 25 kop. W obydwóch wieczorach części balafajkowe. Do łaskawego odwiedzenia bywalców i przyjaciół zaprasza **ADOLF BRAUNE.** 2527

# SPINKS

Od dziś wielka sensacja!! 2541

Z powodów niezależnych, zapowiadany obraz „DZIECI KAPITANA GRANTA”, zostanie demonstrowany dopiero od dzisiaj!

Największe dotychczas popularne dzieło JULIUSZA VERNE

## DZIECI KAPITANA GRANTA

1) Tajemniczy dokument. 2) Przejście wzdłuż Ameryki Południowej. 3) Przejście przez Pampasy. 4) Zasadzka. 5) Stracona nadzieja. 6) Zbawcza nieuwaga uczonego. 7) Wołanie o pomoc.

Nie bacząc na wielkie koszty ceny zostają zwykle 15, 20, 30 kop.

# CASINO

Od dziś do poniedziałku włącznie, między innymi:

2537

## „KATASTROFA W TUNELU”

Sensacyjny dramat w 4-ch wielkich aktach w wykonaniu wybitnych amerykańskich artystów.

NAD PROGRAM

NAD PROGRAM

### KOBIETA JUTRZEJSZEGO DNIA

Wstrząsający dramat z życia rosyjskiego w wykonaniu wybitnych artystów moskiewskiego artystycznego teatru podług znanej powieści Wozniesińskiego

**OTWARCIE SEZONU WYŚCIGÓW W ŁODZI** Każdy, kto był na wyścigach w niedzielę ma możność widzieć siebie na filmie. Ceny zwyczajne! Najlepsza muzyka w całym mieście. Ceny zwyczajne!

## Towarzystwo Opieki Szkolnej

urządza w PARKU „WENECYA” przy szosie Fabianickiej

W niedzielę, dnia 21 czerwca 1914 roku

# WIELKĄ ZABAWĘ OGRODOWĄ

na program złożą się: gimnastyka, tańce, duet humorystyczny, zonglerka, kobieta magik i wiele innych.

Teatr dla dorosłych: 1) „Posłaniec Nr 6666”, operetka; 2) „Spokojny Dom”, komedia. || Teatr dla dzieci: „LALKA”

Wieczorem: Wspaniałe ognie sztuczne. 2533

Początek o g. 2 po poł. \* Wejście 25 kop. \* \* Dzieci 10 kop. \* \* Dzieci do lat 6 bezpłatnie.

W Ogrodzie „MARCELIN”

Zgierska 91,

w niedzielę wielka zabawa, przedstawienie w teatrze, bufet z trunkami.

Z poważaniem  
2048 B. KARŚNICKI

Do wynajęcia od 1 lipca r. b. **POKÓJ z KUCHNIĄ**, pojedyncze pokoje i inne lokale przy elekt. oświetleniu, wodoc. i innych wygodach. Staro-Zarzewska 65, tram. 4. Tamże kupują się lampy elektr. 2100

## Budynki

drewniane i murowane do rozbiórki zaraz do sprzedania. Wiadomość u stróża. Placowa Nr. 3. 2156

Łódzkie Rzemieślniczo-Przemysłowe  
Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe  
Piotrkowska 271.

przyjmuje członków i wydaje pożyczki, od których pobiera 6 proc. Przyjmuje wkłady oszczędnościowe, od których płaci od 4—8 proc. a także przyjmuje wkłady warunkowe od 12 kop. tygodniowo. Towarzystwo daje do domów kasetki dla zbierania drobnych oszczędności. Kasa czynna codziennie, oprócz świąt i niedziel: rano od 10—1 i od 6—8 wiecz. 2907

Odnazczona Złotym Medalem 2158

## Warszawska Szkoła kroju i szycia

Dyplomowanej uczenioj paryskiej Akademii Kroju  
**Apolonii Kopydłowskiej**

Wydaje patenty i dyplomy z prawami zakładania pracowni i szkół. Nauka gruntowna i prędką, prowadzona dwoma systemami. Uczenie nabierają wprawę i gustu przy pracowni sukien. Nauka mierzania, pasowania i modelowania. Nauka kroju teoretyczna 10 rb. Zapis uczenie codziennie. Sprzedaż form papierowych i manekinów. Przyjmuje się suknie i kostiumy do krojenia i pasowania.

**Kursy wieczorowe za opłatą tygodniową.**

Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 154. Filia: Bałuty Aleksandrowska 40.

## Dla Towarzystw

różne mieszkania z odpowiednimi salami po gimnazjum do wynajęcia od 1 lipca r. b. Wiadomość na miejscu Wólczajska Nr. 139, przy rogu Anny. 2152

## Stangret

samienny, trzeźwy, z dobrymi świadectwami, potrzebny do koni powozowych. Zgłaszać się: Włdzewska 68. 2160

## LOKAL

po doktorze do wynajęcia zaraz, 5 pokoi z kuchnią, z przedpokojem, światłem elektrycznym, zdatne dla doktora, w dobrej dzielnicy. **Młynarska Nr. 15.** Wiadomość u gospodarza.

1, 2, 3, 5 pokoi z kuchniami z meblami lub bez, na sezon letni lub cały rok tanio.

WYNAJME

Mieszkania sące. Ruminkiewicz, Ruda. Adres w poczekalni tramwajów. 2064

## Zarząd Kolei Elektr. Łódzkiej

podaje do wiadomości, że pozostawione w wagonach różne przedmioty są do odebrania w biurze Zarządu kolei, **Tramwajowa Nr. 6**, codziennie oprócz świąt. Przedmioty nie odebrane do dnia 4-go lipca r. b. będą oddane Łódzkiemu Towarzystwu Dobroczynności. 2521

**BLUZKI SZLAFROKI UBRANKA DZIECIENNE**

poleca w wielkim wyborze „ELEGANCJA”, Piotrkowska 20, wł. M. LEWANDOWSKA.

Ceny bardzo przystępne. Wykonują się także suknie i kostiumy bardzo starannie. 2162

2154 DO WYNAJĘCIA

od 1 października duży lokal na „Bar”, restaurację i t. p. może być podzielony, sklep, 5 pokoi z kuchnią, 2 pokoje z kuchnią z wszelkimi wygodami i pokój z kuchnią, Piotrkowska 292, gdzie stacja tramwaj Fabianickich.

## NAUCZYCIEL

udziela korepetycji oraz przysposabia na różne świadectwa. **Piotrkowska 117, m. 17;** zastać można od 5—8. 2148

## POKÓJ

duży, kawalerski z oddzielnym wejściem do wynajęcia od 1-go lipca.

Spacerowa 41.

MLECZNA, MLEKOL  
N<sup>o</sup> 15  
jasna słodka  
tabliczki: 20, 10, 5 kp.

*Najdoskonalszy*

**CZEKOLADA**

**Fuchs**

KRAKUS (ciemna słodka)  
tabliczki 20, 10, 5 kp.

Wyrób krajowy

**ŻAĆ WSZĘDZIE**

Chrześcijańskie przedsiębiorstwo  
skupu i sprzedaży starego żelazta i metali  
**ADOLFA KROWICKIEGO**  
Widzewska № 110. Tel. 11-90  
przy Resarsie Rzemieślniczej,  
posiada na składzie używane narzędzia kowalskie, ślusarskie, oraz  
żelazo użytkowe, szajby, tryby, rury, wały, motor elektryczny i t. p.  
Ceny przystępne. 2046 Ceny przystępne.

**4-kl. SZKOŁA** 2441  
z prawami szkół rządowych. (Kurs wyższy).  
**W. I. EWCECHIEWICZA** Konstanyńska 72.  
Egzaminy wstępne rozpoczynają się 18 (31) sierpnia. W ciągu  
lata prosby o przyjęcie kandydatów można składać w soboty  
od g. 6-9 w., w niedziele od g. 9-12 przed poł. Formularze  
prośb i programy można otrzymywać codziennie od 5-7 w.

**Naleczów** st. drogi żel. Nadwiślańskiej,  
poczta, telegraf na miejscu. 2041  
Źródła szczawiu żelazistego, radio-aktywne.  
Zakład leczniczy cały rok otwarty.  
Kanalizacja, wodociąg, oświetlenie elektryczne. Wspaniały park  
zakładowy, położenie zdrowe i malownicze. Kąpiele żelaziste  
i borowinowe. Wszelkie inne kąpiele szczone.  
Najnowsze urządzenia leczniczo-elektryczne. Hydro-  
terapia. Kąpiele słoneczne i powietrzne.  
Sezon letni od 1-go czerwca. Lekarze ordynujący:  
dr. dr. Głiński, dr. Winiarski, dr. Rembieliński, dr. Do-  
brucki, dr. Kosmowski i dr. Karwacki.  
Biuro informacyjne Naleczów: Warszawa, Elektoralna 35, tel. 91.00.

**HURTOWY SKŁAD**  
nafty, śledzi, soli  
i towarów kolonialnych.  
**M. Kurnatowski**  
ul. Wólczńska nr. 149, tel. 22-07.  
2036

**Skład wedlin**  
**J. KIJAKA**  
Widzewska nr. 127, tel. 27-02.  
Filia: Piotrkowska 71, tel. 30-17.  
Przy fili salon dla śniadań i kolacyi.  
**UWAGA:** Prócz tych sklepów żadnych innych nie  
posiadam.

Wyższa szkoła kroju i szycia  
**„Józefiny”**  
Magrodesa na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złoty medal  
w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.  
Łódź, Piotrkowska № 34.  
Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego  
i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania.  
Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża  
pracownia sukien, gdzie uczenie nabierają wprawy i gustu. Po zło-  
żeniu egzaminu w Cechu uczenie otrzymują patenty cechowe lub  
świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod oso-  
bistym kierunkiem właścicielki. 3458

Na miejscu duży wybór manekinów.

**Łódzkie Rzemieślnicze Towarzystwo  
Pożyczkowo-Oszczędnościowe**  
**40 Mikołajewska 40**

przyjmuje członków i udziela pożyczek do wysokości 600 rb.  
na dogodnych warunkach; stopa % od pożyczek obniżona. Przyjmuje również wkłady  
oszczędnościowe, od których płaci: na każde żądanie 4%, z 3-miesięcznym wypowiedzeniem  
4 1/2%, z półrocznym 5% i z rocznym 6%, licząc procenty od dnia włożenia. Biuro otwarte  
jest codziennie od godz. 10 rano do 3 po poł., oprócz tego we wtorki, czwartki i soboty  
od godz. 6 do 8 wieczorem. 2439



Kto raz kupi „Gloria”

innej pasty do obuwia uży-  
wać nie zechce. Proszę  
się przekonać.  
Żądać wszędzie tylko pasty  
„Gloria”.

Przedstawiciel na Króle-  
stwo i Cesarstwo

**Edmund Bogdański,**  
Łódź, ul. Dzielna № 30.  
1433

**Szkola kroju Józefiny**

zawiadamia, iż z dniem 1-go lip-  
ca rozpoczynają się KURSY  
WAKACYJNE, po cenach zni-  
żonych. Ulica Piotrkowska  
№ 34 2110

Do wynajęcia

**SKLEP**

rogowy z 3-ma pokojami i kuch-  
nią od 1 lipca 1914 r., ul. Luto-  
mierska nr. 17. Wiadomość u go-  
spodarza, a zarazem dwa i trzy  
pokoje z kuchnią, z wszelkimi  
wygodami, przy ul. Brzezińskiej  
nr. 10. Wiadomość na miejscu.  
2118

„BIURO POŚREDNICTWA”  
w jednym z miast gubernialnych  
wskutek zmiany interesów, wpel-  
nym biegu, do odstąpienia zaraz  
lub od 1 lipca na warunkach do-  
godnych. Oferty: „Biuro pośred-  
nictwa” w Administracji „Roz-  
woju.” 2433

**Do wynajęcia**

duży sklep z mieszkaniem lub  
bez, oraz mieszkania z 5, 3 i 2  
pokojów z wygodami. Zawadz-  
ka 8. Dowiedzieć się u stróża.  
2132

Kandydat nauk matematycz-  
nych, posiadający wyższe wy-  
kształcenie handlowe,

poszukuje posady

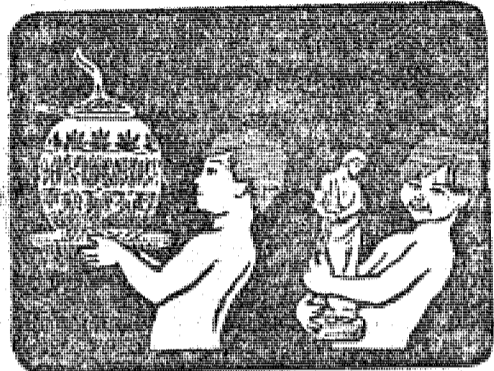
kierownika lub nauczyciela w  
szkole polskiej. Oferty w adm.  
„Rozwoju” „M. S.” 2126

**Ból głowy i Migrenę**

radykałolitozcy (485  
„Migreno-  
Nervosin”  
oryginalne proszki  
zawęze z natką  
„KOGUT” lecz nigdy  
w opakowaniach. Przepis 10 k.

**MIESZKANIA I SKLEP**

2 pokoje z kuchnią, 1 pokój, 1 sklep z mieszkaniem od  
lipca przy Piotrkowskiej 209. Wiadomość u A. Schöpke  
Wólczńska 168. Telef. 6-70. 2002



Nowo krysz-  
tały jako kom-  
potierki, wa-  
zony, flakoni-  
ki, karafki do  
likieru i win,  
garnitury tua-  
letowe

poleca  
w wielkim wy-  
borze i po ka-  
dej cenie

**Albert Böhme**

(DAWNEJ ROZALIA ZIELKE)  
Piotrkowska 113. 2197 Piotrkowska 113.

Z powodu likwidacji sprzedaje się tanio

**SZKOLNE URZĄDZENIE**

składające się z czterech klas. Łaskawe oferty aprasza się pod  
lit. „A. O. 100” do Domu Handlowego L. i E. Metz i S-ka, Łódź,  
Piotrkowska 102. 2417

**NA LEPIEŃ MIESZKANIE**

każda z Pań powinna zaopatrzyć się (aby zabezpieczyć się  
od zaziębienia) w ciepły, wygodny, włóczkowy żakiet. Wielki  
wybór po niskich cenach w fabryce wyrobów włóczkowych  
RESTEL i S-ka.

miejsce sprzedaży: **SKŁAD SUKNA**

**G. E. RESTEL i S-ka**

ulica Piotrkowska Nr. 100. 2263

**WODOLECZNICA przy Sanatorium „UNITAS”**

ulica Pusta № 11, róg Mikołajewskiej.

Otwarta od 7 do 12 i od 2 do 7 wieczór.

Nowoczesne urządzenia i kom-  
fort:

Natryski parowe, szkoc-  
kie i inne.

Kąpiele nasiadowe, no-  
żne i inne.

Parowe kąpiele ruskie  
i rzymskie.

Kąpiele solankowe, igliwi-  
we i siarczane.

Kąpiele kwaso-węglowe zso-  
lanką (Nauheimskie).

Kąpiele utleniowe (Ozet) i  
inne.

Masaż zwyczajny i vibra-  
cyjny.

Kąpiele elektryczne, 4-0  
komorkowe i świetlne.

Elektryzacja, diathermia,  
d'arsonwizacja.

Leżenie tabesu aparata-  
mi Frenkla.

Gimnastyka płuc dla  
astmatyków.

Mechanoterapia. Instytut  
Röntgena.

Naświetlanie sztucznym słoń-  
cem wysokogórskim  
(kwarcową lampą. 1993

Egzystuje z roku 1824.

Mechaniczna fabryka Tkanin Metalowych  
**Józef Hesse, Łódź, Zawadzka 41, telefonu 28-19**

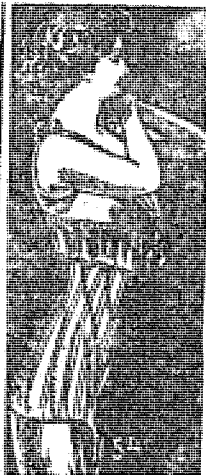
wyrobia: siatki i tkaniny żelazne, stalowe, mosiężne, miedziane  
i fosforbronzowe, dla młynów, wszelkich fabryk, dla studzien  
artezyskich, na okna ochronne od much i na ogrodzenia. 1127

Tylko za 1 rub. 75 kop.

wysyłam za zaliczeniem po otrzymaniu obstatunku pękniętym, kieszon, zegarek, anker, pat. 1-go gatunku, czar, ang. stali, na 15 kamieni., do nakreślenia uszkiem raz na 86 godz., zeszkiem, które chroni od kurzu i pęknięcia, wyregulowany co do minuty z gwaryncją na 6 lat. Do każdego zegarka dodaje się bezpłatnie elegancką dewizkę z brelokiem. — Przesyłka do 4-ch sztuk 45 kop. Adresować: Skład zegarków S. KUOZER, Warszawa, ul. Siska № 24. Uwaga! Bez ryzyka, o ile się nie podoba przyjmuję z powrotem. 2278

**3 POKOJE** 2116

slużbowy, kąpielowy, dwa wejścia, posadzki, elektryczność, kawalerski z umywalką i wygodami od 14 lipca. Zawadzka 9.



**Ważne dla Pań!**

Niniejszem mamy zaszczyt podać do wiadomości Szanownych Klientek, iż napływ coraz liczniejszych zamówień z Łodzi i okolicy skłonił nas do założenia w Łodzi przy ulicy

**PIOTRKOWSKIEJ № 90**

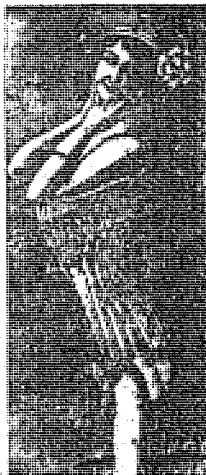
**Filia Warszawskiej Fabryki Gorsetów i Patentowanych Antigorsetów „Hygiena“**

Fabryka nasza, egzystująca od roku 1894 wielokrotnie nagrodzona była na wystawach medalami złotymi i srebrnymi i zaszczycona licznymi dowodami uznania. Wyroby nasze odznaczają się trwałością materiałów, wykwintnym krojem oraz dokładnym wykonaniem.

Tysiące listów dziękczynnych, jakie otrzymujemy stale od Klientek naszych, świadczą najwymowniej, iż potrafimy zadowolić najwybredniejsze wymagania.

Nasz magazyn łódzki zaopatrzony został w wielki wybór najświeższych fasonów gorsetów, wzorowanych na najnowszych paryskich i bramselskich modelach; także w patentowane antigorsety, pasy brzuszne i higieniczne, napierszniki i t. p. Ceny fabryczne stale. 2531

Wszelkie zamówienia, udzielane naszej filii łódzkiej, wykonane zostają w fabryce naszej w Warszawie w przeciągu 24 godzin.



**Skład win**

**M. D. OKOJEWA**

DZIELNA № 11

**ZDROWIE JEST BOGACTWEM I SZCZĘŚCIEM**

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólnie niedomaganie, ten powinien pić

**Wino żołądkowe № 7,**

zatwierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, zastosowane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy chorobach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak również w 1911 roku przez starszego lekarza szpitala Czerwonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane. Wina żołądkowe M. D. OKOJEWA, ul. Dzielna № 11. OLIVA do lampek 20 kop. funt. KNOTKI bezpłatnie. 1859



w żadnych innych składach niema jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWA, ul. Dzielna № 11. OLIVA do lampek 20 kop. funt. KNOTKI bezpłatnie. 1859

**Majątek 32 włóki**

ornej ziemi 10 włók drenowanej, reszta las, z pałacem, kanalizacją, centralne ogrzewanie i oświetlenie. Park, oranżerye, inwentarz żywy i martwy, kompletny. Odległości od stacji kolejowej 6 wiorst. Cena 5.200 rb. za włóko. Wiadomość: J. Zaborowski, Wólczńska 41, m. 26. Telefon 15-72. 2555

**W RUCHLIWEJ OSADZIE**

odległej o 3 mile od miasta powiatowego, w gub. kaliskiej, jest do odstąpienia lub do wydzierżawienia koncesya na otwarcie jedynego handlu win i towarów kolonialnych

na bardzo dogodnych warunkach.

Wiadomość: Kalisz, Skład piwa browarów T-wa akc. Haberbusch i Schiele, ul. Lipowa. 0000

**Nowo-otworzony hurtowy i detaliczny Skład Farb JANA SALM**

NAWROT № 8

poleca:

wszelkie farby suche, olejne gotowe, wprost do użycia, laktory,

pokost, terpentynę, szellak, kiej, pendzio, brzozy

i wszelkie artykuły w zakres malarstwa wchodzące.

Również poleca silwy do maszyn, motorów, do pológ, przeciw kurzowi, benzynę, waok, parafinę i gotowe mały weakowe do troterowania.

Na składzie zawsze świeży najskuteczniejszy proszek na robactwo. 3281

Do przedziałni wełny czesankowej potrzebny zdolny

**ślusarz-mechanik**

obeznany z selfaktorami, obsługą parowej maszyny i kotłów. Oferty do kantora fabryki, Piotrkowska 258. 2106

**Dom murowany**

o 4 pokojach, ogród, staw, morga najlepszej ziemi i 2 duże szopy przy przystanku elektrycznym kolej jest do sprzedania. Wiadomość: ul. Benedykta Nr. 11 m. 1; codziennie po 6-jej. 2098

**Kropla Mleka**

PIOTRKOWSKA 103.

Bezpłatne porady lekarskie w zakresie żywienia niemowląt: w poniedziałki, środy i piątki od 7-8 wieczorem, we wtorki, czwartki i soboty od 8-9 rano. Rozdawnictwo i sprzedaż mleka w dniu powszednie od 9-11 rano i od 6-8 wiecz., w niedziele i święta od 9-11 rano. 1975

**Odciski**

brodawki, zgrubiałą skórę uswa najskuteczniej znane i nagrodzone

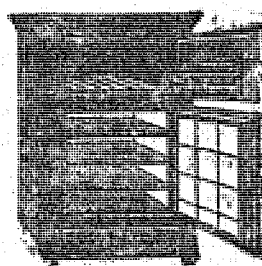
**ARAGO**

Wielkim Złotym Medalem w Paryżu ST. GORSKIEGO w Warszawie Leszno № 12. Cena 55 i 60 kop. Ządać wszędzie. Wystrzegaj się naśladownictwa. Zwracać uwagę na markę Gladiator. 1827

**Do wynajęcia**

od 1 lipca 1914 r. 5 pokoje z kuchnią, z wszelkimi wygodami i od 1 października 2 i 3 pokoje z kuchnią z wszelkimi wygodami. Wólczńska 184. 2112

**LODOWNIE pokojowe krajowe.**



**Lodownie amerykańskie „Mac Gray’a“**

ze ściankami izolowanymi wełną mineralną, dające dużą oszczędność na lodzie. Krajenie wewnątrz tych lodowni absolutnie suchego powietrza zabezpiecza potrawy od psucia się i pozwala na długie przechowywanie takowych.

**Maszynki do lodów**

polecają

**KRZYSZTOF BRUN i SYN**

1875

w Warszawie, plac Teatralny.

**2-e Łódzkie Rzemieślnicze T-wo Pożyczkowo-Oszczędnościowe**

Główna № 9.

Główna Nr. 9.

przyjmuje członków i wydaje pożyczki, od których pobiera 6 proc. Przyjmuje wkłady oszczędnościowe, od których płaci od 4 — 6 proc., a także przyjmuje wkłady warunkowe od 50 kop. tygodniowo. Towarzystwo daje do domów kasetki do zbierania drobnych oszczędności.

Kasa czynna codziennie, oprócz świąt i niedziel, rano od 10-1 i od 6 — 8 wieczór. 1985

**Kantor i Fabryka, Piotrkowska № 114**

**PIERWSZA ŁÓDZKA SZLIPIERNA SZKŁA I LUSTER Edwarda Wermińskiego**

dawniej B-cia WERMIŃSCY. 2067

Łódź, Piotrkowska 114, tel. 26-84.

Poleca szkła szlifowane dla wystaw, artystycznie szlifowane. Szkło w mosiądzu, miedzi, niklu i ołowiu. Szlifowanie kryształowe i t. p., nadto lustra kryształowe i szkła kryształowe belgijskiej fabryki. Compagnie des Glaces du Midi de la Russie, Ligue Sociale, Charlesroi Belgique, również płyty szklane dla pojazdów i samochodów. Szkła matowe, szkła kościelne w różnych kolorach i t. p. i t. p. Przyjmuje się do podlewki zniszczone lustra. Ceny umiarkowane. Solidna usługa. Proszę ządać cenników.

**Kantor i Fabryka, Piotrkowska № 114**

**Zjednoczone fabryki Wyróbów Ogniotrwałych**

dawniej C. KULMIZ

Towarzystwo z ograniczoną poręką

Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850 Oddziały fabryk: Mark-Redwitz w Bawarii i Halbstadt (Czechy).

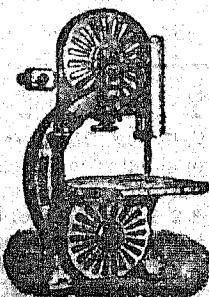
Wyroby na wielokrotnych wystawach premjowane.

**Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju: Cegły szamotowe i Kinasowej Cegły odporne na działanie kwasów; Płyty i Murki.**

Roczna reprodukcja około 120 milionów kgr. formowanych przedmiotów.—Robotników obecnie około 1.500.

Reprezentant na Łódź i okolice:

**B. Łoziński, Łódź—Pasaż Szulca № 3, Telefon 547. 129**



**Fabryka maszyn Kirchner i Ska.**

Towarzystwo Akcyjne

**w Lipsku-Sellerhausen**

Największa w Europie fabryka budowy tartaków i maszyn do obróbki drzewa

Przebież 250,000 maszyn dostarczono.

Katalogi na żądanie.

Oddział własny i skład maszyn: Ingeleur Biuro Breslau Ernstr. № 10.



**PAULUS i ROTHE**

Łódź, ul. Miłsza № 4, tel. 19-73.

Grand Prix. Paryż 1900, Lüttich 1905, Madajlan 1903.

**Lecznica dla przychodzących chorych**  
ul. Piotrkowska № 17 (dom przechodni) ul. Zachodnia № 52. Tel. 35-58.

Lekarze ordynujący	Specjalność	Dnio przyjęcia w lecznicy	Godziny
Dr. Altanberger O.	ch. gardła, nosa i uszu	poniedziałek, środa, sobota wtorek, czwartek, piątek	9 — 10 3 — 4
Dr. Artyfikiewicz G.	ch. kobiece i akuszerya	codziennie prócz wtorku i piątku poniedziałek, środa, piątek	9 — 8 1 — 2
Dr. Bernard W.	ch. weneryczne i moczołp.	wtorek, czwartek, sobota niedziela	7 1/2 — 8 1/2 w. 2 — 8
Dr. Brabandor T.	ch. kobiece i akuszerya	wtorek i piątek poniedziałek, środa, piątek	12 — 1 7 — 8
Dr. Brzozowski K.	ch. kobiece i akuszerya	wtorek i piątek wtorek, czwartek, piątek	3 — 5 10 — 11
Dr. Czapliski B.	ch. gardła, nosa i uszu	poniedziałek, środa, sobota wtorek, czwartek, sobota	3 — 4 1 — 2
Dr. Dutkiewicz W.	ch. weneryczne i skórne	poniedziałek, środa, piątek w niedziele i święta	7 1/2 — 8 1/2 w. 9 — 10 r.
Dr. Dunin-Wąsowicz	ch. dzieci	poniedziałek, czwartek, sobota	3 — 4
Dr. Garliński W.	ch. oczu	codziennie prócz niedzieli	9 — 10
Dr. Gieger R.	ch. kobiece i akuszerya	wtorek, czwartek, sobota	7 — 8 w.
Dr. Goldberg H.	chirurgia	poniedziałek, środa, czwartek, sobota poni. dzieńek	4 — 6 8 — 9
Dr. Goldenberg A.	ch. kobiece i akuszerya	codziennie	1 — 2
Dr. Grumski	ch. dzieci	codziennie	12 — 1
Dr. Gundlach	ch. wewnętrzne i dzieci	czwartek, piątek	6 — 7
Dr. Jasiński E.	chirurgia i kobiece	środa i sobota	10 — 11
Dr. Jokiel J.	ch. wewnętrzne i dzieci	poniedziałek, środa, piątek niedziela	7 — 8 10 — 11
Dr. Lewinson St.	ch. wewnętrzne	wtorek i czwartek poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek	7 — 8 1 — 2
Dr. Lipiński Kłom.	ch. dzieci i wewnętrzne	środa i sobota	5 — 6
Dr. Libiszawski E.	ch. wewnętrzne i dzieci	codziennie prócz niedzieli	10 — 11
Dr. Łużycki B.	ch. nerwowe	środa i sobota	1 — 2
Dr. Ługowski Z.	ch. kobiece i akuszerya	codziennie	11 — 12
Dr. Łukasiewicz	ch. wewn., żołądka i dzieci	wtorek, środa, piątek niedziela	8 — 4 3 — 5
Dr. Marks M.	ch. kobiece i chirurgia	poniedziałek i czwartek	8 — 7
Dr. Michalski J.	ch. oczu	codziennie prócz niedzieli	8 — 4
Dr. Michalski E.	ch. kobiece i akuszerya	poniedziałek, czwartek, sobota	12 — 1
Dr. Mittelstaedt E.	ch. wewnętrzne i nerwowe	wtorek i piątek poniedziałek	4 — 6 10 — 11
Dr. Olezowski L.	ch. wewn., żołądka i kiszki	codziennie prócz niedzieli niedziela	2 — 8 8 — 4
Dr. Osiecki T.	ch. płuc i serca	środa sobota	6 — 7 7 — 8
Dr. Rosiewicz J.	ch. wewnętrzne i dzieci	codziennie	11 — 12
Dr. Rueger H.	ch. wewnętrzne i dzieci	poniedziałek, wtorek, sobota	8 — 7
Dr. Sadkowski H.	ch. wewn., żołądka i kiszki	codziennie prócz niedzieli	9 — 10
Dr. Skusiewicz F.	ch. weneryczne i skórne	wtorek, czwartek, sobota, niedziela poniedziałek, środa, piątek	12 — 1 8 1/2 — 9 1/2 w.
Dr. Sonnenberg E.	ch. weneryczne i skórne	poniedziałek, środa, piątek, niedziela wtorek, czwartek, sobota	10 — 11 8 1/2 — 9 1/2 w.
Dr. Tomaszewski A.	chirurgia i ortopedia	wtorek i czwartek	9 — 10
Dr. Watten I.	chirurgia	piątek	6 — 6

**Analizy, Szczerzane Osny, Badanie Mamek**  
 Cena za poradę 50 kop.

**Każda gospodyni**

skorzysta, gdy będzie używać znany

**buljon MAGGI<sup>ego</sup> w kostkach.**

Z jednej kostki, polanej tylko kwaterką wrzącej wody, otrzymuje się tyleż doskonałego rosolu, który można użyć do polepszenia smaku jałowych potraw i przyrządzenia zup mięsnych, sosów, jarzyn i t. p.



Prawdziwy tylko z nazwą MAGGI i marką ohr. „krzyż gwiazda” Wszędzie do nabycia.



**Wrocław**  
6 minut od dworca głównego

Ul. Albrechta 17  
Róg Bischof-Str.

Tel. 777

**Hotel**

**de Rome**

Spokojnie położone w centrum miasta!

Niedaleko głównej poczty.

Mówią po polsku.

Wyborna kuchnia! Doskonałe oryginalne Piłzeńskie!

Pierwszorzędno urządzone. Pokoje od 2 do 4 marek.

**FOSFATYNA FALIERA**



znakomity pokarm, najbardziej polecany przez lekarzy dla dzieci od 7-ku miesięcy, zwłaszcza w czasie odstawiania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia zębowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości. Bardzo pożyteczny dla starców i rekonwalescentów.

Sprzedawca we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

**PARYŻ.**

Ch. rue de la Tachelle

Najwyższe nagrody za „RADICAL”



**Masec „RADICAL”**

435

najlepszy środek od reumatyzmu, łamania w kościach, wyrzutów, świerzby, egzemy (liszaj), skrofotów, zapalenia pokarmowego piersi, hemoroidalnych cierpień, ran ciętych, stłuczeń i innych zastarzałych chorób skórnych i ran.

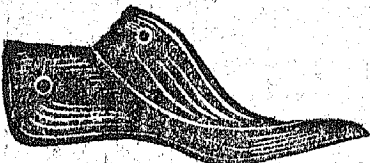
Za „RADICAL” nadesłano mnóstwo podziękowań listownych od pacjentów i odezwy lekarzy, kopie takowych w osobnych broszurach ze sposobem użycia rozdać i wysyłać się bezpłatnie.

„RADICAL” sprzedaje się w Kantorze, Filii, oraz w większych aptekach i składach aptecznych w stołkach po Rb. 1, 2 i 8. Wszelkie zamówienia uskutecznią się natychmiast i za załączeniem pocztowem. Przesyłka na koszt odbiorcy. Przy kupnie zwracać uwagę na całość etykiety i stempla z napisem na dnie każdego słoika „RADICAL” T-wa B-ci Santiflor. Skład centralny: Warszawa, Nowogrodzka 78. J. Polaczek. Tel. 71-04, Filia Łódzka, Piotrkowska 10. Główny kantor Sa mara.

**Ważne dla każdego.**

Mechaniczna pracownia form do obuwia najnowszych fasonów, oraz dorabianie form do niekształtnych nóg. Czarnomski i S-ka, Pańska 46. Towar gotowy na składzie. Ceny b. przystępne

471



SPRZEDAŻ W PIERWSZORZĘDNYCH PERFUMERYACH

**PIEGI PRYSZCZE, LISZAJE**

usuwa jedynie KREM KONWALIOWY D-ra LUSTIGA

**W U B E R K A A**

CENA SŁOIKA Rb. 1.50.

Zastępstwo i Skład Główny na Królestwo i Cesarstwo  
**HURTOWNIA PERFUMERYJNA.**

Warszawa, ul. Chmielna Nr. 27. Tel. 110-73 i 111-13. 1125

I SKŁADACH APTECZNYCH.

**Od Lecznicy Piotrkowska 17 (Zachodnia 52).**

**Dr. A. Goldenberg**

(choroby kobiece i akuszerya) przez miesiąc letnie przyjmować będzie w poniedziałki, środy i soboty od godz. 1—2, a w niedziele od 12—1.

**Dr. Artyfikiewicz**

(chirurgia) przez czerwiec i pół lipca we środy i soboty przyjmować nie będzie.

**Dr. H. Goldberg**

(Chirurgia). We czwartki przyjmować nie będzie. 2168

**UWAGA!**

**GOTOWYCH MAM 20,000**

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić W.W. P.P. Obywateli i Fabrykantów, że w nowo utworzonej fabryce betonów wyrabiam bordiury i płyty betonowe trotuarowe typu Warszawskiego, jakie zaprojektował Magistrat Łódzki zatwierdzonego przez J. W. Pana Gubernatora Piotrkowskiego.

Podejmuję się także robót brukarskich z kamienia polnego, granitowego lub z kostek drewnianych i asfaltu.

Wszelkie powyższe roboty wykonuję własnym kosztem i na warunkach bardzo przystępnych, z czem polecam się łaskawym względem W.W. Panów.

**Miejski przedsiębiorca robót ziemnych i brukarskich Stanisław Goszczyński**

Kódz, Widzewska 147.

Telefon 26-05

Kódz, Widzewska 147.

**Wielki krok naprzód**

**WODY ZIOŁOWEJ „KASCHA”**

osiągnięto w pielęgnacji włosów przy zastosowaniu

Wielogłoszące reklamy o Wodach do włosów nie dawały pożądanego rezultatu, wprowadzały jedynie publiczność w rozczarowanie. — Zawdzięczając apostołom przyrody, jak ksiądz Kneipp i inni poznaliśmy niektóre własności ziół leśnych i z łąk, które właśnie, będąc preparowane w naszym laboratorium, są najcenniejszymi składnikami wody ziołowej „Kascha”. — Po użyciu już pierwszego flakonu daje woda nasza zdumiewające wyniki. — Wstrzymuje wypadanie włosów, ochrania skórę od lupieżu i działa niezwykle pobudzająco na porost włosów. — Nie luksusowym opakowaniem zdołała sobie woda ziołowa do włosów „Kascha” wszechświatowe uznanie, lecz tylko swoją rzeczywistą wartością. — Cena 1 rb. 50 kop. Żądać we wszystkich aptekach, składach aptecznych i perfumeryach.

**CHEMICZNO-KOSMETYCZNE LABORATORYUM W SZTUTTGARDZIE.**

Jeneralna Reprezentacja na całą Rosję: **H. NEUMANN, Łódz, Widzewska 86. Tel. 16-20.**